

กิเลสไม่โง่

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ณ วัดป่าสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดมาเป็นคนนะ แล้วมีโอกาสมาก มีโอกาสเพราะว่าเราสนใจในศาสนา ครูบาอาจารย์บอกว่าผู้ที่สนใจคือผู้ที่มีอำนาจวาสนา ถ้าคนไม่มีอำนาจวาสนา งานนะ งานของเรา หน้าที่การงานของเรามหาศาลเลย ทุกคนว่าต้องรับผิดชอบ ในสามัญสำนึก คนที่มีหน้าที่รับผิดชอบคนนั้นเป็นคนดี คนดีต้องรับผิดชอบหน้าที่การงานของตัวเอง ต้องรับผิดชอบ ต้องทำงาน แล้วเราสละออกไปเห็นใหม่ กิเลสมันไม่โง่นะ แต่มันทำให้คนโง่ กิเลส คำว่ากิเลสนี่นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าไม่ตรัสรู้ธรรม จะไม่มีคำว่ากิเลส คำว่ากิเลสเห็นใหม่ คือความเคยใจ สิ่งนี้มันทำให้คนเนียโง่ มันเองฉลาด

แต่ในเมื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่าการดำรงชีวิตของพวกเขาเห็นใหม่ คุณสิเราว่าเราเป็นชาวพุทธ แล้วพระเนียบวชเป็นผู้ดำรงศาสนา ๔ แส่น ๕ แส่นองค์นะ เราก็อ่าสิ่งนั้นเป็นธรรมสิ่งนั้นเป็นธรรม ผู้ที่เป็นพระแล้วเนียเป็นผู้ประเสริฐ สมมุติว่าเป็นศากยบุตร เป็นพุทธชินโรส เป็นศากยบุตรเห็นใหม่ เป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นนักรบนะ เวลาบวชมาเนียเป็นสมมุติสงฆ์ เราเห็นว่าพระมากๆ พระที่อยู่มากๆ เราได้ทำบุญตักบาตร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีเห็นใหม่

มันก็เหมือนเรา เหมือนกับโยมที่ว่าต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ เราต้องมีหน้าที่รับผิดชอบนะ เป็นคนดีเห็นใหม่ หน้าที่รับผิดชอบของเราหน้าที่การงานอะไรละ เป็นพ่อเป็นแม่ต้องรับผิดชอบการงานด้วยต้องเลี้ยงคูด้วย เลี้ยงลูกของตัวเพื่อลูกตัวไม่เป็นภาระสังคมนะ เป็นคนดีกับสังคม คนนั้นครอบครัวนั้นเห็นใหม่ เขาให้เป็นพ่อตัวอย่าง แม่ตัวอย่างกัน ถ้าใครประสบความสำเร็จเห็นใหม่

นี่เหมือนกัน พระถ้าบวชมาแล้ว หน้าที่ของพระคืออะไร หน้าที่ของพระก็เหมือนประชาชนเนี่ย ประชาชนเรามีหน้าที่การงาน แล้วเวลาหน้าที่ของพระนะ เวลาบวชกับอุปัชฌาย์เนี่ยอุปัชฌาย์ต้องให้กรรมฐาน เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ สิ่งนี้เป็นหน้าที่ของพระ เพราะถ้าไม่บอกกรรมฐานจะบวชเป็นพระไม่สมบูรณ์ เพราะหน้าที่การงานไง แต่เวลาบวชไปแล้วมันก็เหมือนประชาชน ประชาชนมีหน้าที่การงานต่างๆ กัน จริตนิสัยของคนต่างๆ กัน ประกอบสัมมาอาชีพะก็ต่างๆ กัน สิ่งทีเลือกสิ่งที่เป็นไป แล้วก็ทุกข์ก็ยากกันไป ตามแต่ภาระหน้าที่ เพราะคนเราเกิดมามีกรรมพาทเกิด

ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะว่าเราเกิดมาเห็นไหม เนี่ยกิเลส มันหลอกนะ หลอกว่าคนเราเกิดมาตายแล้วก็จบกัน เกิดมาแล้วนะก็ใช้ชีวิตของเราไปเป็นคนดีอย่างนี้ก็เป็นคนดีแล้วเห็นไหม สังคมจะพูดมากเลยว่าเราเนี่ยทำดีแล้ว ทำไมต้องไปวัดไปวา ไปวัดไปวาเห็นไหม ถ้าเราไม่ได้วัดเห็นไหม คุณมาวัดสิ เขาจะวัดเลยว่าสิ่งใดยาวสั้นขนาดไหน แต่ถ้าเป็นของเราเอง เราไม่ได้วัดใจของเรา เราก็มองเป็นคนดี

กิเลสมันหลอกว่าเรานี้ดี เรานี้สมประกอบ จะมั่งมีศรีสุข จะดีขนาดไหนก็แล้วแต่นะ เราเกิดมา เราใช้ชีวิตเพื่ออะไร ถ้าใช้ชีวิตเพื่อเราเห็นไหม เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เวลาเทวดาเขาอวยพรกันเห็นไหม หมดยุขแล้วให้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาแล้วให้พบพุทธศาสนาเพราะอะไร เพราะพวกเราไม่มีปัญญาหรอกที่จะไปรู้ตัวเองนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานุการมหาศาลเลย เนี่ยต้องพร้อมนะ พระโพธิสัตว์ต้องพร้อมที่จะมาตรัสรู้ เนี่ย สร้างสมบุญญานุการเพราะถ้าเราไม่สร้างสม เหมือนนักกีฬา นักกีฬาในปัจจุบันนี้ ถ้านักกีฬาคนไหนหมั่นขยันฝึกซ้อม นักกีฬาคนไหนมีวินัย การดำรงตำแหน่งของเขาจะอยู่ได้นาน เขาจะรักษาของเขา เขาจะประกอบอาชีพของเขาได้ตลอดรอดฝั่งเห็นไหม ถ้านักกีฬาคนไหนลุ่มๆ ดอนๆ มีทักษะ มีพรสวรรค์แต่ไม่ฝึกซ้อมนะเดี๋ยวก็ไปแพ้ ตำแหน่งหน้าที่ของตัวก็หมดไป

นี่ก็เหมือนกัน พระโพธิสัตว์ สิ่งที่ว่าสะสมมาเนี่ย ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วแต่อำนาจวาสนา สิ่งทีเสมอต้นเสมอปลายมาถึงจะเป็นพระโพธิสัตว์ไฉแล้วพวกเรา เราทำอะไรมา เกิดเหมือนกัน คนเหมือนกัน เจ้าชายสิทธัตถะก็เป็นมนุษย์นะ เกิดเป็นมนุษย์เพราะอะไร เพราะว่ามันมนุษย์นะมีร่างกายและจิตใจเห็นไหม จิตใจ

เป็นสิ่งที่ว่าเรือ่กันได้ แต่ถ้าเป็นเทวดา อินทร์ พรหมล่ะ มีแต่จิตใจเห็นใหม่ แต่ว่าเป็น กายทิพย์ ทิพย์ก็เป็นทิพย์เช่นสิ่งต่างๆ ของเขา

เนี่ยเกิดเป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์มีค่าเท่ากัน แล้วเวลาทุกข์ยากล่ะ เวลาที่มีความ สนทน่ห้ละ ความสนทน่ห้สงสัย มีเหตุปัญหาลงถามตัวเองใหม่ เนี่ยกิเลสมันหลอกกว่าเรานี้ ฉลาด คุณิเวลาบวชพระขึ้นมาแล้วเห็นใหม่ ก็ศึกษาตามตำรากัน ศึกษาเห็นใหม่ ได้ชั้น นั้น ได้ไปประกาศมาว่าเป็นผู้ที่ฉลาด สิ่งนี้ฉลาดหรือ ฉลาดทำไมอมทุกข์ล่ะ คนที่ ฉลาดต้องเอาตัวรอดได้ คุณะหน้าที่นักศึกษา หน้าที่การงานของแต่ละบุคคลเขาบริหาร ประเทศชาติขนาดไหน ถึงที่สุดเวลาจะสิ้นอายุขัยนะ คอตกหมดเลย ต้องคอตกนะ เพราะอะไร เพราะทุกคนต้องพลัดพราก การพลัดพรากนะพลัดพรากจากชีวิต เราไป ข้างหน้าเราไม่รู้อะไรเลย เราจะไปเผชิญกับสิ่งใด แต่บอกว่ารกสวรรค์ไม่มี นรกก็ไม่มี สวรรค์ก็ไม่มี ตายแล้วสูญงใจเห็นใหม่ เนี่ยกิเลสมันฉลาดนัก

กิเลสมันฉลาดนัก แล้วกิเลสนี้มันเป็นของใครล่ะ กิเลสมันเป็นของอยู่ที่ดวงใจ ทุกๆ ดวงใจนะ เราไม่ต้องไปมองกิเลสของคนอื่น กิเลสของคนอื่นเป็นเรื่องของเขา กิเลสของเราทำให้เราโง่ กิเลสมันไม่โง่แต่ทำให้คนโง่ โง่เพราะอะไร เพราะอยู่ได้ อำนาจของเขาเห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์เราสอนนะ เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติต้องมีสติ การเคลื่อนไปการคู่ไปมันจะมีสติหมดเลย มีสติแล้วเราต้องย้อนกลับมา ย้อนกลับมาตั้ง ปัญหาลงถามตัวเองเห็นใหม่ แต่ถ้าเราขาดสตินะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเตือนนะ เหมือน สัพพเดินได้ เหมือนคนที่ไม่มีชีวิตจิตใจง

ชีวิตจิตใจเนี่ยมันจะมาแก้กิเลสเห็นใหม่ ชีวิตจิตใจจะแก้กิเลส ชีวิตจิตใจ ชีวิต คืออะไร ชีวิตคือไออุ่นคือตัวพลังงานนะ ชีวิตคือสิ่งที่มันสืบต่อ ถ้ามันขาดจากตรงนี้ไป นะ ชีวิตดับแล้วจิตมันดับไหม จิตมันไม่เคยดับ จิตมันจะหมุนไปเอาสถานะใหม่ สถานะใหม่ก็ทุกข์ยากสถานะใหม่ไป สิ่งนี้เราไม่เคยเห็นเลย แล้วเราไม่เข้าใจเลย แล้ว เราก็ล้งเลสงสัย เลยจะศึกษาทางวิทยาศาสตร์ขนาดไหนเพื่อพิสูจน์กันนะ ทางโลกเขา ต้องพิสูจน์กันว่าสิ่งนั้นมีไหม

ถ้าเราว่าเป็นทางวิทยาศาสตร์ เรานะเรามีปัญญาหน่อยหนึ่ง เราไปค้นใน พระไตรปิฎกนะ สมัยพุทธกาลนะ มีกษัตริย์ก็ไม่เชื่อเรื่องนี้ พิสูจน์กันมาแล้ว ขนาดที่ว่า

เขาเป็นกษัตริย์เนี่ย นักโทษที่จะประหารเห็นใหม่ เอาไปไว้ในแก้วครอบแล้วคอยดู วิญญาณออก ไม่เห็น สิ่งต่างๆ ก็ไม่เห็น เวลานั้นโทษประหารนะ เวลาไปประหารนะ ถ้าไปไหนให้กลับมาบอกด้วย ไหว้วาน ไม่มีใครกลับมาบอกเลย ถึงไม่เชื่อว่าตายแล้วมีการสืบต่อนะ

เวลาพระอรหันต์สมัยพุทธกาลไปทรมานเห็นใหม่ นี่เหมือนกัน บอกว่าถ้าเวลาต่างกัน เหมือนเวลาจิตออกจากร่างไง เหมือนกับเรารู้จากหลุมส้วม เราออกไป เราจะกลับลงมาอีกใหม่ เนี่ย มนุษย์เราไง คราวของมนุษย์ ความเป็นไปของมนุษย์เห็นใหม่ เขาก็ไม่มีเวลามาบอกเรา ๑ กาลเวลาก็ต่างกัน ๑ หรือว่าเขาไปตคนรกอเวจี เขาเหมือนคนอยู่ในกรุงชัง เขามาบอกเราได้ใหม่ ไม่ได้ ด้วยเหตุด้วยผลนะ เนี่ยชี้กันด้วยเหตุด้วยผล เขาขอมเชื่อ

ขณะที่ขอมเชื่อ เชื่อแล้วนะ ก็บอกให้ประกาศคนดี ว่าเดี๋ยวนี้มีความเห็นเชื่อในพระพุทธศาสนา ประกาศไม่ได้เพราะเป็นกษัตริย์เห็นใหม่ ขนาดที่ว่าเชื่อแล้วก็ยังประกาศไม่ได้ เนี่ยกิเลสมันทำให้โง่ขนาดนี้ ทั้งๆ ที่มีเหตุมีผลที่ทำให้เชื่อได้แล้ว มันก็ยังไม่ยอมรับความจริง แล้วหาว่าตัวเองฉลาดไง คนฉลาดอย่างนี้ โอกาสอย่างนี้

ถ้าฉลาดอย่างนี้ละ ดูเวลาคิดเห็นใหม่เวลาภาวนาไปเนี่ยคิด ถ้าคิดมันไม่ขยับ มันไม่ก้าวเดิน สิ่งที่คิดใจมันจะข้องเกี่ยวอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าใจไม่เชื่อเห็นใหม่ ไม่เชื่อว่าสิ่งนั้นมี แล้วทำไปมันสักแต่ว่าทำ ถ้าเป็นการสักแต่ว่าทำ ถึงบอกว่าในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศรัทธาความเชื่อมั่นเป็นอริยทรัพย์ของมนุษย์เรา ถ้าไม่มีศรัทธาเราไม่เชื่อสิ่งใดเลย เราเชื่อแต่ตัวตนนะ เราเชื่อแต่สิ่งที่โลกนี้เขาชอบแก้วแหวนเงินทอง เราไปเชื่อสิ่งนั้นเพราะอะไร เพราะมันจับต้องได้ แต่เราไม่เชื่อเรื่องนรก สวรรค์ ไม่เชื่อเรื่องครูบาอาจารย์เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์เนี่ย

การก้าวเดินไป การตั้งสติไป ผู้ที่รู้ ผู้ที่เห็น ผู้ที่สัมผัสเห็นใหม่ สันติภูริโก ใจที่สัมผัสนี้สำคัญมากนะ ถ้าใจไม่เคยสัมผัส ต่างคนต่างเหมือนตาบอดคลำช้าง ถ้าตาบอดคลำช้างไป ทั้งๆ ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เต็มนะ อริยสัจ ๔ เห็นใหม่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สติปัญญา ๘ กาย เวทนา จิต ธรรม เห็นใหม่ เนี่ย

มรรคญาณ มรรคทำอะไรเห็นใหม่ มันก็เห็นๆ กันอยู่ แต่เวลาทำขึ้นมาแล้ว ทำไมไม่เป็นไปตามที่เราปรารถนาละ เพราะกิเลสมันไม่โง่งง

มันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเชือดคอเรานะ แม้แต่คูสิเรา ผ่านไปเห็นใหม่ สิ่งที่ว่าการเล่าขาน สิ่งที่เล่าขาน เราก็ไปอ่านตำราเห็นใหม่ พระไตรปิฎกนี้เป็นตำรา แล้วก็กิเลสมันยังอ้างอีกนะ ว่าสิ่งนี้เป็นปรมาัตถ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาสิ่งที่เป็นปรมาัตถ์ มันจะผิดไปไหน ไซ้ มันเป็นปรมาัตถ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรมาัตถ์ธรรมใจคือธรรมที่หลุดพ้น ที่ทำให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาตั้งแต่โคนต้นโพธิ์นั้นเห็นใหม่ พอจิตเข้าไปคัดสถานะแบบนี้ สันติภูมิจิโก อาการของจิตที่มันทำลายกัน มรรคญาณที่เกิดขึ้นเห็นใหม่ สิ่งที่มีมรรคญาณเกิดขึ้นทำลายจิต ทำลายจิตทำลายอวิชชา ทำลายสิ่งที่ว่าโง่งงๆ ใจ สิ่งทีโง่งงๆ ใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกอาหาร ทรมานคนไปต่างๆ เห็นใหม่ มันโง่งงแล้วมันพาให้แสวงหาให้เป็นการพิสูจน์ก่อน เท่ากับว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้พิสูจน์ก่อนเลย ตรัสรู้ขึ้นมาโดยสะดวกนะ แล้วจะบอกว่าทางอื่นมี ทางอื่นมีใจ ถ้าทางอื่นมีนะ เหมือนเรานะ เราเทียบน้ำใจของเรากับลูกของเรากับญาติสนิทของเรา เราจะรักใหม่ เราจะต้องการให้ลูกของเรา ญาติสนิทของเราเนี่ยต้องมีทางสะดวกเห็นใหม่ ลูกของเราจะ ทุกคนอยากจะให้ลูกนะมีหน้าที่การงาน จะให้บริหารจัดการสิ่งต่างๆ ด้วยตามพอใจทั้งนั้นเลย แล้วมันจะเป็นสถานะแบบนั้นใหม่ สถานะนั้นคือกรรมของเขาไซ้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ย เมตตามหากรุณา เราสวดถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดเวลา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเรือสัตว์ชนสัตว์นะ พระโพธิสัตว์เห็นใหม่ ตั้งแต่แสวงชาติเป็นพระโพธิสัตว์ก็ต้องสละทาน ต้องช่วยเหลือสังคมเพื่ออะไร เพื่อสละ เพื่อเป็นบารมีใจ เราสละออกไปเป็นสิ่งที่เราได้มาเห็นใหม่ สิ่งที่เราได้มาคืออำนาจวาสนา สิ่งทีอำนาจวาสนากระทำออก เหมือนกับเป็นหัวหน้าฝูงสัตว์ หัวหน้าฝูงสัตว์จะมีสัตว์นำฝูงนั้น เชื่อสัตว์ฝูงนั้นเห็นใหม่ เชื่อหัวหน้านั้น ถ้าได้ทำบุญทำทานกันมาจะมีสถานะแบบนั้นเห็นใหม่ สิ่งนี้ได้สละได้พยายามสะสมมาเพื่อจะเรือสัตว์ชนสัตว์ใจ

แต่เวลาตรัสรู้ขึ้นมาเห็นใหม่ จะเทศน์ว่า จะสอนได้อย่างไร ๑ เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันลึกลับมหัศจรรย์เห็นใหม่ ธรรมะนี้ละเอียดมาก ธรรมะนะเวลาครูบาอาจารย์ท่านว่านะ ธรรมะเข้าได้ทุกอณูใจ มันอ่อนนุ่มเข้าได้กับทุกอณูเห็นใหม่ แต่ความคิดของเรา แม้แต่แค่ความคิดของเรานี้ คุณสิเวลาโกรธขึ้นมา เวลาที่มีอารมณ์ขึ้นมา มันเข้ากับอะไรละ มันเข้ากับความร้อน มันเข้ากับความทุกข์ มันเข้ากับความหนักหน่วงใจ มันจะไปเข้ากับทุกอณูอะไร แล้วคิดขึ้นมาจะในการโต้แย้ง ในการพยายามจะหาทางออกนี่ยะ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของความหยาบๆ นะ มันไม่ใช่ธรรม มันเป็นกิเลสเห็นใหม่ เนี่ยมันมีกิเลสเห็นใหม่ แล้วเราก็จะว่าเราฉลาดๆ ยิ่งมีการศึกษามากขนาดไหนนะ ยิ่งการศึกษามากทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ มันจะมีความลึกลับสงสัยมากเพราะสิ่งนี้เป็นข้อมูลเห็นใหม่

เวลาครูบาอาจารย์เราไปหาหลวงปู่มัน สิ่งที่เราศึกษามา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเชิดชูไว้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ทฤษฎีต้องเชิดชูไว้ เก็บไว้ในลิ้นชักนะ แล้วเอาบุญแจใส่ไว้อย่าให้ออกมา เพราะนี่ไง เพราะกิเลสมันไม่โง่หรือ กิเลสมันฉลาด แล้วมันเอาแผนที่ เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหลอกเรา หลอกเราในการที่จะประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตมีอาการเป็นไปนะจะเป็นอย่างนั้นๆ มันเป็นการคาดหมาย การคาดหมายเนี่ย

เราฟังสิว่าเราเป็นใจ เราเนี่ยเป็นใจในร่างกายเรามันจะมีความร้อน ใจมันจะสูงเห็นใหม่ ความร้อนของใจมันเบียดเบียนเราใหม่ ในความคิด ในจินตนาการ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ เวลาเราเป็นใจ ใจมาจากไหนล่ะ ใจก็มาจากเรา เชื่อก็มาจากเรา ติดเชื่อมาจากคนอื่นก็ได้แล้วแต่ แต่ก็ต้องมาเกิดที่เรา มันต้องเบียดเบียนเราเห็นใหม่ จิตของเรา จิตเป็นของเราใจใหม่ ในจิตของเรามีกิเลสใหม่ มี

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเหมือนยา ถ้าเราไปโรงพยาบาล หรือเราไปซื้อยามากินดับใจเรา นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกับยา แล้วเวลาเราอายุเข้ามา เวลากินเข้าไปมันกินบ่อยครั้งเข้า เหมือนกับธรรมะ ศึกษาบ่อย คั่นคว่ำบ่อย มันคือยานะ พอมันคือยาขึ้นมาใจนั้นไม่หายหรือ ใจไม่หายด้วย แล้วสิ่งที่ว่ามันเป็นใจมันก็อยู่ในตัวเรา แล้วเวลาเราศึกษาเราก็เอาเชื่อใจเนี่ยไปศึกษาธรรม

เนี่ย ก็เลสมันไม่โง่ มันฉลาด แต่มันอ้างอิง อ้างอิงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็เคลิบเคลิ้มด้วยนะ เวลาภาวนาไปอาการจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นความว่างอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะศึกษามาเห็นใหม่ ถึงต้องว่าเนี่ย ‘ต้องเชิดชูธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ ใสในลิ้นซึกแล้วใส่กุญแจไว้ อย่าให้ออกมา’ แต่ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วนะ จิตมันเป็นไปเนี่ย จะกราบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเรารักษาใช้เราเองเห็นใหม่ ถ้าเรากินยาชนิดนี้แล้วไข่มันหายไป โรคภัยไข้เจ็บหาย เราก็จำไว้ยาชนิดนี้แก้ไข้แบบนี้ ยาชนิดนี้มีประโยชน์กับเราอย่างนี้ นี่สิ่งที่ยาแก้ไข้ กับเราอ่านฉลาดมาแล้วว่าจะให้มันหาย แล้วไข่มันจะหายเนี่ยมันเป็นไปได้หรือ มันเป็นไปได้ มันหลอกเรา เวลาเราศึกษามาจนจนเป็นคนคิดนะ เป็นคติของชาวพุทธเราว่ามารนำกลัวมาก กิเลสก็นำกลัวมาก พอกลัวเราก็วาดภาพนะ คุณติเวลาเขาจิตรกรรมฝาผนัง มารเนี่ยเขี้ยวยาวมาก เป็นยักษ์ เป็นสิ่งที่ทำลายเรานะ

คนไม่ได้ปฏิบัติคิดอย่างนั้นไง แล้วคิดว่าเรารู้จักกิเลสนะ กิเลสเป็นสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่เราจะทำแต่ความดี คิดดีนะ คิดดีเห็นใหม่ ธรรมนะ เวลา สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรมเป็นอนัตตา สิ่งทีสภาวะธรรมเป็นอนัตตา เราเจริญขึ้นมาเห็นใหม่ ตั้งสติแล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติทำสมาธิได้ จิตสบาย จิตโล่ง มันอยู่กับเราใหม่ อยู่กับเรามันชั่วคราว มันเป็นอนัตตา สภาวะนี้เราสร้างนะ เกือบเป็นเกือบตายนะกว่าจะทำจิตสงบได้ แล้วพยายามจะต้องชำนาญในวิธี ชำนาญในเหตุ ให้เหตุมันมันมันคง

ถ้าเหตุมันเห็นใหม่ คนที่ชำนาญการจะทำอะไรนี่คล่องตัวมาก นี่คนที่ชำนาญในวิธี ชำนาญในการประพฤติปฏิบัติ ต้องฝึกต้องฝนบ่อยครั้งเข้า เคยสงบด้วยวิธีการใด เคยปราบกิเลสด้วยวิธีการใด เอาวิธีการเนี่ยนำมาเป็นเครื่องปราบกิเลสเห็นใหม่ เอาวิธีการนั้นนะจำไว้ แล้วถ้าจำแต่เหตุไว้เห็นใหม่ แล้วเวลาปัจจุบันเกิดเหตุการณ์สิ่งใดเนี่ย เราจะต้อง เหตุการณ์ต้องพลิกแพลง กิเลสมันจะซุ่มตลอด กิเลสไม่โง่เลย คนที่นั่งสมาธิอยู่นี้ นั่งจงกรมอยู่นี้กิเลสจุกจุกอยู่ตลอดเวลาไม่รู้ตัวนะ

แต่ถ้าเราฉลาดนะ เราฉลาดธรรมะจะเกิดขึ้น เราฉลาดเห็นใหม่ เพราะธรรมว่าเราต้องใช้ปัญญา แม้แต่การรักษาสิลก็ต้องมีปัญญา แล้วการสละทานก็ต้องมีปัญญา มี

ปัญญานะ เราต้องเลือกของเรา เลือกทำในสิ่งที่ดี เลือกทำในสิ่งที่เป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้อง ถ้าเลือกแบบมิจฉาทิฐิ ทานก็สละแต่สิ่งที่มิจฉา มิจฉาคือเราสละออกไปแล้ว แต่ว่าเป็นความพอใจของกิเลสไง ทำสมาธิก็เหมือนกัน ต่างๆ เนี่ยจะทำแล้วแต่ความพอใจของตัวเองเห็นไหม

แม้แต่ทำสละทานต้องมีปัญญา แม้แต่จะรักษาศีลก็ต้องมีปัญญา แล้วเวลาทำสมาธิก็ต้องมีปัญญา ปัญญาอย่างนี้ปัญญาใคร่ครวญ เนี่ยใคร่ครวญอย่างนี้ แล้วเวลามันปล่อยวาง เราเข้าใจว่าสิ่งนี้พอปล่อยวางแล้วเป็นธรรมๆ เป็นธรรมแต่เป็นสัพพะ ฐมา อนตฺตา สภาวะอย่างนี้มันเป็นอนัตตาไม่อยู่กับเราหรอก ถ้าเรารักษาไม่เป็นมันจะเสื่อม สิ่งนี้จะเสื่อมเพราะเป็นฉานโลกีย์ สิ่งที่ฉานโลกีย์เกิดจากไหน เกิดจากเราไง เกิดจากเรานี่สิ่งนี้เป็นวิธิการนะ แต่ถ้าผู้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ จะเคลมธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามกิเลสไป

กิเลสมันจะหลอกว่าสภาวะแบบนี้เป็นธรรม สภาวะแบบนี้เป็นธรรม มันแค่เริ่มพิมพ์เขียวนะ เนี่ย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปริยัติเนี่ยเป็นพิมพ์เขียว พิมพ์เขียวเห็นไหม คุณใช้เวลาเราสร้างบ้านสร้างเรือนเห็นไหม จะสร้างถาวรวัตถุเราต้องมีพิมพ์เขียว เพื่อเราจะสั่งวัตถุอุปกรณ์มาทำอย่างนั้น ให้ออกมาเหมือนแปลน แปลนนี้เราจะสร้างบ้านต้องมีแปลนก่อน ต้องมีแปลนต่างๆ ศึกษาแบบแปลนนะ แปลนเต็มบ้านในหัวมีรูปแบบเต็มไปหมดเลยนะ โห ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้ นี้กิเลสมันหลอกสองชั้นสามชั้นนะ

กิเลสเนี่ยมันไม่โง่เลย แต่เราว่ากิเลสมันเป็นมาร มันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราทำดีเพราะอะไร เพราะเราสร้างแปลนนะ เราคาดหมายว่าเราจะสร้างบ้านอย่างนั้น เราจะต้องจินตนาการอย่างนี้ จะสมประโยชน์อย่างนั้นเนี่ย มันบ้า มันเป็นความฟุ้งซ่านนะ มันเป็นความบ้าเห็นไหม อย่างเช่นเราจะซักผ้าเราก็คิดว่าเราจะซักผ้าๆ ผ้ามันสะอาดได้ไหม สะอาดไม่ได้เลย ถ้าเราจะซักผ้าเห็นไหม เราเอาผ้ามาเราแช่น้ำนะ ใส่น้ำซักฟอกนะ เราจะซักของเรายังไง ซักแล้วจะตากแห้งยังไง จะเก็บกันยังไง เราทำแล้วผ่านไปถึงจะสะอาด

แต่เราวางแผน เราจินตนาการไปเห็นใหม่ นี่พิมพ์เขียว สิ่งนี้เป็นพิมพ์เขียวนะ เป็นวิธีการไม่ใช่เป้าหมาย เป้าหมายคือผลนะ วิมุตติธรรมจะเกิดจากเรา กิเลสมันจะทำให้เราติดไปหมดเลย แล้วเวลาทำเห็นใหม่ กิเลสเป็นสิ่งที่น่ากลัว เราก็รู้จักกิเลสนะ สิ่งนั้นไม่ดี ไม้กั้นปากเปียกปากแฉะนะ ธรรมะเนี่ยไม้กั้นปากเปียกปากแฉะเลย เถียงกัน หน้าดำหน้าแดง สิ่งนั้นจะเป็นธรรม สิ่งนี้ไม่เป็นธรรม พุคไปเถอะนี่คือแสวงหาธรรมของเขาไป

กิเลสมันฉลาด แล้วเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาได้แย้งกัน แล้วก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมเห็นใหม่ โต้แย้งธรรมไม่ใช่ธรรม กิเลสมันหลอก กิเลสมันให้เราหมกมุ่นอยู่ในอำนาจของมันเห็นใหม่ แม้แต่ในการประพฤติปฏิบัตินะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธวิสัย ปัญญาที่สูงส่งมาก แล้วเวลาสงสาร เหมือนพ่อแม่สงสารลูกมาก ไม่ต้องการให้ลูกลำบากยากเย็นเลย แต่มีความจำเป็นลูกเกิดมาแล้วก็ต้องให้เรียนหนังสือ ให้มีหน้าที่การงานเพื่อที่จะให้ดำรงชีวิตได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ เวลาวางธรรมไว้นะ เนี่ยอดอาหาร ห้ามอดอาหาร ถ้าอดอาหารนะ ถ้าเด็กมันโง่เห็นใหม่ นักประพฤติปฏิบัติเรานี้โง่ อดอาหารก็คือการอดอาหารนี้เป็นธรรม มันอดจนตายนะ ตายแน่นอน อดอาหารเนี่ยอดตายเลยเพราะอะไร เพราะว่าพระพุทธเจ้าบอกไม่ให้อดอาหาร แต่พระพุทธเจ้าบอกว่าห้ามอดอาหาร เพราะอะไร เพราะอดอาหารเนี่ยเพราะคนโง่ เนี่ยทำอะไรวิธีการ เอาวิธีการเนี่ย เอาวิธีการมาวิเคราะห์วิจัยกันไง แต่ให้ผู้ที่ฉลาดอดอาหาร

เวลาชุดงควัตรเห็นใหม่ ฉันทมือนเดียว ฉันทนเดียว ผ่อนอาหาร มักน้อยสันโดษ สิ่งนี้มีในธรรมตลอดเลย แต่การอดอาหารเพราะอะไร เพราะกิเลสเนี่ยมันรุนแรงมาก เราประพฤติปฏิบัติไป เวลาเรานั่งสมาธิภาวนาเห็นใหม่ นั่งสัปหงกโง่งง ทำอะไรก็ไม่ได้ตั้งใจ แล้วก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ อยากจะเสพสุข สุขจากโลกียะก็อยากจะเป็นรูป รส กลิ่น เสียง ก็สะสมเข้ามา เวลาประพฤติปฏิบัติก็มานะเนี่ยเห็นใหม่ กินอัมมมอญุ่น แล้วก็ภาวนายอดเยี่ยม มันก็คิดของมันไป วางแผนของมันไปนะ บ้า ๒ ชั้น ๓ ชั้นนะ

แต่เวลาจะอดอาหาร ถ้าคนคิดคนสุดโด้งเห็นใหม่ การอดอาหารองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาตเห็นใหม่ อดจนตาย เพราะอะไร ถ้าการอดอาหารนี่คือธรรมใจ ไม่ใช่ การอดอาหารเป็นวิธีการเป็นอุบาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนียห้ามไว้เพื่อกันคนโง่ ลูกเราเนียถ้าโง่นะ คุณิ อย่างเช่นปิ่นนะ อาวุธต่างๆ เนีย เราเอาไว้ในบ้าน เขาห้ามไม่ให้เด็กหยิบนะ เพราะอะไร เพราะมันพลาดปลั่งไปทำลายถึงเสียชีวิตได้ ของที่เป็นโทษให้เก็บพั้นมือเด็ก เดือนกันตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกันของที่เป็นพิษเห็นใหม่ การอดอาหารนี้ ร่างกายขาดสารอาหารไม่ได้ ขาดอาหารนี้ร่างกายอยู่ไม่ได้ หรือกร ร่างกายนี้ต้องใช้อาหาร

แต่คุณิดูโรงสีนะ โรงสีที่ใหญ่ๆ เห็นใหม่ เขาสิโรงสี ร้อยเกวียนพันเกวียนเห็นใหม่ มันก็เหมือนกินอาหารนั้นนะ เขาสิของเขาวนึ่งได้ร้อยเกวียนพันเกวียนของเขา โรงสีน้อยโรงสีใหญ่ แล้วแต่กำลังการผลิตของเขา นี่ก็เหมือนกัน อาหารนะมันผ่านเข้าปากไป มันก็เป็นสารอาหารในร่างกาย เราขับถ่ายออกไป

ถ้าคิดมีกรรมเนี่ยมันจะเห็นสภาวะเลย แต่เราไม่เป็นอย่างนั้นสิ เราไปคิดนะอยากได้เป็นอย่างนั้น อาหารต้องเป็นอย่างนี้ เพราะถ้าสิ่งนี้จะถูก อาหารนี้จะถูกกับร่างกายควบคุมธาตุขันธ์ กิเลสมันเริ่มยึดมันถือมันเห็นใหม่ ผ่อนหรืออดอาหาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าใครอดอาหารเพื่อเป็นอุบายวิธีการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาต อนุญาตให้ผู้ที่ฉลาดทำ แต่ปิดกันผู้โง่เขลาไม่ให้ทำ เพราะทำแบบความโง่เขลา มันก็ถึงไม่ให้ให้กิเลสมันทำให้โง่สองชั้นสามชั้นใจ ถึงปิดกันไว้ก่อน ปิดกันไว้ นะ

คุณิสัมยพุทธกาล เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไป ขณะที่ว่าภิกษุเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าจะเข้าหลักเร้นในพรณานี้ ห้ามภิกษุเข้าไป แล้วภิกษุที่สร้างบุญสร้างเวรสร้างกรรมมา เวลาพิจารณาไปเห็นอสุภะ ไปจ้างให้กลับกเชือดคอ เอาบริขารนี้เป็นรางวัลเห็นใหม่ จ้างเชือดคอกันเอง เวลากรรมมันมาถึงเห็นใหม่ แม้แต่วิปัสสนา อสุภะเนี่ย พอเห็นถึงอสุภะ มันก็ไปทำลายกันเห็นใหม่ นี่มันเป็นมิจฉาทิฎฐิ มันเป็นความเห็น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ตัดป่า แต่เหลือต้นไม้ไว้ ให้ตัดกิเลสไม่ให้ทำร้ายร่างกาย ร่างกายเนี่ยเพราะกิเลสอุปาทาน มันไปยึดมั่นถือมั่น ความยึดมั่นถือมั่นของอุปาทานเพราะเป็นทุกข์เป็นกิเลส กิเลสมันยึดแล้วมันไม่โง่ มันฉลาด มันถึงทำให้เราที่มีกำลังที่จะไปชำระกิเลสไปทำลายตัวเองซะ ก่อนเพื่อที่จะให้กิเลสมันมีอำนาจอยู่ในหัวใจนั้น มันไม่ได้บอบสลายไม่ได้สะเทือนกิเลสเลย มันกลับทำให้ยึดมั่นถือมั่น ให้เป็นโทษของมันอีก แต่เพราะกรรมเห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไม่ได้บังคับ ไม่ได้บัญญัติว่าห้ามพิจารณาสุภะไร ที่นื้อสุภะเนี่ย ส่วนที่สุภะอยู่ที่การกระทำไป การปฏิบัติของเราไป วิธีการนะ มันจะมีมิจฉา มีสัมมา การก้าวเดินของเราจะต้องมีความถูกต้องไปเรื่อยๆ ความถูกต้องแล้วแต่เริ่มต้นตั้งแต่วิปัสสนาไปเนี่ย ถึงต้องติดครุติคอาจารย์เงิ ติดครุติคอาจารย์นะ เวลาครูบาอาจารย์ของเราออกประพฤติปฏิบัติ คำรามีหมด คำรานั้นมันเป็นคำราก็พระไตรปิฎก ก็ธรรมและวินัย

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการเห็นใหม่ ธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดาของเธอ เราต้องมีธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดา เป็นที่ยึดมั่นเป็นหลักชัยของเรา เคารพเทิดทูนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาประพฤติปฏิบัติเนี่ยกิเลสมันเสียวมาตลอด กิเลสมันย้อนศรมาตลอดนะ ถึงต้องศึกษามาเห็นใหม่ เนี่ยถึงจะเป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา การภวานาเกิดจากการภวานาเนี่ยไม่ต้องไปลังเลสงสัยในความรู้ความเห็น ความรู้ความเห็นนี้วางให้หมด เวลาจะประพฤติปฏิบัติเนี่ย

ถ้าประพฤติปฏิบัติโดยความเห็นอันใดอันหนึ่ง นั่นละมันจูงจุมกแล้ว เพราะมันเป็นการคาดหมาย เริ่มต้นนั้นก็ให้กิเลสจูงจุมกเลย แล้วถ้ากำหนดพุทโธมันจูงจุมกใหม่ ละ พุทโธนี้ไม่จูงจุมกนะ เพราะพุทโธนี้เราเป็นคำบริกรรม เริ่มต้นตั้งแต่นามธรรม สิ่งที่จิตใจนี้เป็นนามธรรม มันจะไม่มีสิ่งใดบรรจุมันได้เลย สิ่งที่บรรจุ หรือจับต้องจับนามธรรมอย่างนี้ได้ ถึงต้องมีหลักยึดไว้ก่อน คือกำหนดพุทโธๆ เป็นคำบริกรรมไว้ ถ้าไม่มีหลักยึดเห็นใหม่ เวลาสิ่งที่เขาพิสูจน์ค่ากันทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ เขาต้องพิสูจน์ค่าได้ เขาต้องพิสูจน์ค่าได้ถึงวิจัยได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร สิ่งนี้คืออะไร เพื่อมาพิสูจน์กัน

นี่ก็เหมือนกันถ้าเราไม่มีสติ สติเหมือนภาชนะ ภาชนะเนี่ยสติเห็นไหม ภาชนะ คำบริการพรพุทธโศฯ สะสมว่าน้ำให้เต็มแก้ว ถ้าน้ำเต็มแก้วขึ้นมาเห็นไหม เหมือนกับสิ่ง คุณี คุณีอนันตี เขาสร้างเขื่อนขึ้นมาเขากักน้ำไว้ได้ น้ำนี้ใช้ประโยชน์ได้ ปั่นไฟก็ได้ ใช้ การเกษตรก็ได้ ใช้สิ่งต่างๆ ก็ได้ ถ้าน้ำมีชีวิตขึ้นมาทันทีเลย แต่ของพวกเราเวลา กำหนดไปเนี่ยแห้งแล้ง เขื่อนก็กักไม่เป็น น้ำก็ปล่อยให้ไหลไป ซึมซับไปในทะเลทราย แล้วก็บอกว่านี่คือการปฏิบัติธรรม ว่างหมดเลย ว่างจนไม่มีอะไรเลย ขาดสติใจเห็น ไหม

กิเลสมันฉลาดทุกแง่มุมเลย แล้วมันโง่งที่ไหนล่ะ มันไม่โง่งเลย เรานี่โง่ง ผู้ที่ ปฏิบัตินี้โง่ง โง่งมากโง่งจนเอาตัวเองไม่อยู่ใจ ถ้าผู้ที่ฉลาดขึ้นมา ตัวของเราเองทำไมเอา ไม่ได้ เวลาเราไปทางโลกเห็นไหม ทุกคนบอกฉันนี่ฉลาด ฉันทันคน ฉันทันเก่งมาก ไอ้ทันคนๆ นั้นแหละ นั่นมันโง่งกว่าตัวเอง มันโง่งกว่าตัวเองเพราะอะไร เพราะพอทัน คนก็ไปดูแลเรื่องของภายนอกไป มันส่งออกไป หน้าที่การงานทางโลกส่วนหนึ่งนะ

เวลาประพฤติปฏิบัติ เราต้องเอาชนะตัวเราเองเห็นไหม อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ดนเป็นที่พึงแห่งตน หน้าที่ของเราคือหัวใจของเรา หน้าที่ของเราคือเอาใจไว้ในอำนาจ ของเรา ถ้ามันมีสติขึ้นมา เหมือนกับเรากันเขื่อนขึ้นมา ฝ่ายใครเล็ก ฝ่ายใครใหญ่ สมาธิ ใครมีอำนาจวาสนาขนาดไหน มันก็จะเป็นประโยชน์กับคนนั้นเห็นไหม

สิ่งที่มีน้ำ สิ่งใดมีน้ำสิ่งนั้นสิ่งมีชีวิต ถ้าสิ่งใดมีสมาธิสิ่งนั้นปัญญาที่จะเกิด ปัญญาที่จะเกิดอย่างนี้เป็นโลกุตตรปัญญา ถ้าเราเกิดโลกุตตรปัญญาขึ้นมากิเลสมันจะ กลัว ถ้ากิเลสมันจะกลัวขึ้นมาอย่างนี้ กลัวอะไร เหมือนกับสิ่งนี้ หนามยอกเอาหนาม บ่ง เพราะอะไร มันเป็นเรื่องของจิตแก่จิตนะ ถ้าเราไม่เอาหนามยอกเอาหนามบ่ง เรา จะไปแก้กิเลสกันที่ไหน เนี่ยมันละเอียดอย่างนี้

เราจะแก้กิเลสก็เหมือนกับฆ่าศึกเห็นไหม ศัตรูต่อกันเราก็ไปทำลายเขา เราไม่ พอใจใครเราจะทำลายเขา เราก็ไปทำลายเขา ไม่ทำลายเอง ทำเองไม่ได้ก็จ้างคนอื่นไป ทำลายก็ได้ ถ้าไปจ้างคนอื่นทำลายเขา ไปทำลายเพื่ออะไร เพื่อสะใจของตัว เนี่ยมัน สร้างแต่กิเลสสร้างแต่เวรแต่กรรมขึ้นมาเห็นไหม จะชนะคนมากน้อยไม่สำคัญ ต้อง ชนะเราเอง ที่ว่าละเอียดละเอียดตรงนี้ไง ใครไม่กล้าทำลายเรานะ เรานี้ยถ้าเราชักฟอก

เราทำไหว้ มันยิ่งสะอาดขนาดนั้น แต่การซักฟอกนี้ เราไปเห็นเป็นความทุกข์ เป็นสิ่งที่ทำไม่ลง ทำไม่ได้

แต่ถ้าเป็นเรื่องของโลก สนุกเพลิดเพลินนะ สิ่งนั้นก็ประโยชน์ สิ่งนี้ก็เป็นประโยชน์ เวลานั่งเฉยๆ นั่งสมาธิ เดินจงกรมนี้ไม่เป็นประโยชน์เลย เสียเวลาเป็นวันแล้ววันเล่าเห็นใหม่ ทำมา ๕ ปี ๑๐ ปี ยังไม่ได้ผลเลย ฟังสิ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขยเห็นใหม่ คุณคือนี่ คุณคือ ๑๒ อสงไขย สร้างสมมาอย่างนี้ไง เราทำอะไรมา จิตของเรามีคุณค่าขนาดไหน ขณะที่เราศรัทธาเรามีความเชื่อ เราเชื่อในศาสนาเราก็มีโอกาสแล้ว เราก็มีวาสนาแล้ว

มองไปทางโลกนะ คนที่เขาไม่สนใจเลย ที่เขาไม่เชื่อเลยก็มี ที่เขาเชื่อแล้วเป็นชาวพุทธก็เป็นชาวพุทธพิธีกรรมก็มี ชาวพุทธในทะเบียนบ้านก็มีเห็นใหม่ เวลาบวชเป็นพระขึ้นมาแล้ว คุณคือ เวลาออกประพฤติปฏิบัติก็ไม่กล้า จะถือออกธุดงค์ บริหาร ๘ แล้วแบกออกไปก็กลัวทุกข์กลัวยาก จะอยู่กันจะศึกษาธรรมะกัน จะว่าชำระกิเลสในห้องแอร์กัน ชำระกิเลสในสิ่งที่สะดวกสบาย มันเป็นไปได้ที่ไหน นั่นนะกิเลสมันทำให้เบี่ยงเบนใจ เบี่ยงเบนให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในอำนาจของเขาตลอดเลย

การปฏิบัติก็ปฏิบัติตามกิเลส เวลาศึกษาขึ้นมา กิเลสอยู่ในสภาวะแบบนั้น เหมือนกิเลสเป็นสีดำ ต้องเป็นสีดำ ต้องเป็นสีดำ ไม่รู้หรือว่ากิเลสเนี่ยะ มันละเอียดอ่อนอยู่ในใจของเรา นึกรักก็กิเลส นึกชังก็กิเลส อยู่เฉยๆ ก็กิเลส เพราะอะไร เพราะมันเวทนา ๓ ใจ อุเบกขาเวทนา อยู่เฉยๆ นั่นละตัวกิเลสเลย เวลาจิตสงบเข้ามาเห็นใหม่ เวลาสงบขึ้นมาพอมันว่างหมด นั่นละกิเลสตัวใหญ่ เพราะอะไร เพราะถ้ามันเสื่อมนะ มันจะทุกข์มากเลย

เหมือนเรามีเงินเห็นใหม่ เรามีเงินแล้วเงินเราสุรุ่ยสุร่ายจนเงินหมดไปเราจะทุกข์ใหม่ จิตเคยสงบนะเวลาจิตเสื่อมนะ ทุกข์มากๆ นี่เป็นกิเลสใหม่ ทุกข์ใหม่ล่ะ ทำไม่ไม่เป็นกิเลส ทุกข์ทำไม มันทุกข์เพราะอะไร เพราะมันมีแล้วเสื่อม เพราะมันเป็นอนิจจัง ใจ สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา ทุกข์เกือบเป็นเกือบตาย แต่เวลาฟื้นขึ้นมา เวลาพยายามตั้งสติขึ้นมา ทำความสงบพุทธโธขึ้นมา เนี่ย ต่อสู้ด้วยความวิริยะอุตสาหะ มันก็เจริญขึ้นมา

ทุกซ์ขนาดไหนมันก็ไม่พาให้เราตายหรืออก ถ้ามันทุกซ์แล้วมันตาย หรือสิ่งต่างๆ สิ่งที่ว่าเวลาตายไปแล้ว จิตมันจะสูญไป เราทนเอามันก็จบ เรามีขันติเอา กิเลสมันก็ต้องตายไป นี่มันเป็นอย่างนั้นไหมล่ะ ทุกซ์ไปแล้วนะ ตายไปแล้วก็ไปเกิดใหม่ เนี่ย สร้างสมบุญญานิการ ทำสมาธิได้ ทำสังฆานสมาบัติได้ก็ไปเกิดบนพรหม อยู่บนพรหม เนี่ยจนอายุขัยขนาดไหน พอตายพอสิ้นอายุขัยจากพรหมมาเกิดใหม่ ก็นิพพาน นิพพานมาแล้วเพราะอะไร เพราะมันจำอะไรไม่ได้เลย อายุขัยของเขายาวไป

แต่ถ้าเวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้เห็นใหม่ เวลาจิตสงบเข้าไปย้อนกลับไป จะเห็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ ชาติที่แล้ว ชาติต่อๆ ไปเห็นใหม่ มีชาติที่แล้วเพราะอะไร เพราะมีชาติที่แล้วมีความสะสมอยู่แล้วมันถึงมีความรู้สึกอย่างนี้ไง ถึงมีความรู้สึกที่ว่า เราต้องภูมิใจในความคิดอันละเอียดของเรา ในความคิดอันละเอียดเราก็คือรักตน รักตนต้องหาสมบัติ สิ่งที่เป็นประโยชน์ให้ตน ถ้ารักษาสมบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้ตนอะไรนะ อริยทรัพย์

ทรัพย์ภายนอกนี่มันเป็นทรัพย์จากทางโลกเขา ทรัพย์อย่างนี้เนี่ยมัน เราเขียนโครงการนะ เขียนโครงการดีๆ นะ เราเขียนธนาคารนะ เราจะได้ก็สืบล้านก็พันล้าน มันก็ได้นะเห็นใหม่ เราไม่มีอะไร เรามีโครงการเรายังเอาได้เลยทรัพย์ของโลก สิ่งนี้แม้แต่มีกระดาษแผ่นเดียว เรายังเบิกธนาคารได้เลย แต่อริยทรัพย์เนี่ย เรามีเงินมาก พอมากมายมหาศาลขนาดไหน เราซื้อเอา เราไหว้วานเอา มันเป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้ไม่ได้เลย เหมือนอะไร เหมือนกับเนี่ยเราไม่เคยอ้าปากเลย เม้มปากไว้ อาหารไม่เคยเข้าถึงท้องเลย เราจะรู้จักรสอาหารได้ยังไง มันเป็นไปได้

นี่จิตก็เหมือนกัน จิตสงบขนาดไหนแล้วก็แต่ สิ่งนี้มันแค่เป็นอาหารมันยังไม่เข้าถึงใจเลย ถ้ามันยังไม่เข้าถึงใจเห็นใหม่ เนี่ย ปัญญาจะเกิดยังไง ปัญญาจะเกิดย้อนกลับมาเห็นใหม่ มันต้องมีได้เสีย มีผู้ที่ได้ประโยชน์และผู้ที่เกี่ยวข้อง การระหว่างกิเลสกับธรรมต่อสู้กันจะมีผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ เสียประโยชน์คือใครเสียประโยชน์

แต่ถ้ากิเลสมันหลอกนะ กิเลสมันไม่โง่ มันฉลาด มันหลอกเราเห็นใหม่ เรามีศรัทธาขนาดนี้แต่เพราะเราปัญญาเราค่อย เราค่อยปัญญา เราเชื่อกิเลสมากเกินไป แล้ว

เราทำด้วยกิเลสมันอ้างอิง เห็นว่าต้องอย่างนี้ ๆ things ที่ปฏิบัติอยู่ที่ให้กิเลสขับไล่ ต้อง กลิ้งไปตามกิเลสเห็นใหม่ มันถึงมีแต่ฝ่ายเสียใจ จะได้เสีย เอาอะไรมาได้ เอาอะไรมา เสีย มันไม่มีได้เลยมีแต่เสียกับเสีย กิเลสมันฉลาดกว่าทำให้เราเสียหายตลอดไป แม้แต่ การประพฤติปฏิบัติก็เสียหาย เสียหายคือมันไม่มีผลขึ้นมา

แต่ถ้าเป็นทางโลกนะ มันเป็นการสร้างบารมีเห็นใหม่ เราได้ปฏิบัติถ้ามันไม่ถึง ที่สุดมันก็ทำให้ภพชาติสั้นเข้า ทำให้อำนาจวาสนา ทำให้จิตใจของเรามีพื้นฐาน พื้นฐานเพื่อยกจิตใจให้เข้มแข็งขึ้นมา ให้มีเขว่นปัญญา สิ่งที่มีเขว่นปัญญาเกิดจาก ไหนล่ะ ก็เกิดจากวิปัสสนา เกิดจากการใช้ปัญญา เกิดการใช้ปัญญาเนี่ยสะสมมาที่ใจ ถึงจะออกไปทางโลกเราจะแก้ไขวิกฤตต่างๆ ของชีวิตได้ แก้ไขวิกฤตต่างๆ ได้เพราะ อะไร เพราะเราฝึกปัญญาอย่างนี้ มันจะย้อนกลับมาที่จิตเห็นใหม่ นี่มันเป็นเรื่องของ โลกใจ

แต่ถ้ามันเป็นการได้เสียระหว่างธรรมกับกิเลส ถ้าระหว่างธรรมกับกิเลสเห็น ใหม่ จิตสงบขนาดไหนนุ่มไป นุ่มไปหา กาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งที่เขาว่า กายเป็น นามรูป สิ่ง que เห็นเป็นกาย มันเป็นเรื่องของโลกียะทั้งนั้นนะ โลภียะเห็นใหม่ โลกๆ ก็ เป็นอย่างนี้นะ เห็นกันเห็นตามความเป็นจริง แต่ถ้ามันสงบเข้ามานะ ถ้าเราขึ้นไปเห็น กายนะ มันจะขนพองสยองเกล้า สิ่ง que ขนพองสยองเกล้าเพราะอะไร เพราะมันไปเห็น กิเลสใจ เพราะมันไปเห็นหน้ากิเลส เราว่าเราจะคิดเราจะปฏิบัติกัน เราจะปฏิบัติกันอยู่ เนี่ย เราจะชำระกิเลสนะ เราว่ากิเลสมันโง่ๆ นะ กิเลสมันจะรอให้เราเข้าไปนะ

เหมือนนอนหลับเลย เหมือนเราต้อนสัตว์เห็นใหม่ สัตว์เข้าที่อับ แล้วเราทำไ้ เราจับสัตว์นั้นได้ เราก็คิดว่าเราตั้งสติแล้ว พอเกิดเราภาวนาไปแล้วกิเลสมันก็จะรอให้ เราเข้าไปเช็ดคอของมัน เป็นไปไม่ได้หรอก กิเลสนะมันฉลาดมาก ถ้าไม่ฉลาดมากนะ เราจะไม่เกิดไม่ตายอยู่อย่างนี้หรอก เรานี้เกิดตายเกิดตายนะ ชีวิตแต่ละวันแต่ละเดือนที่ สิ้นไปเห็นใหม่ ข้างหน้าของเราเนี่ย ทุกคนจะเดินไปถึงจุดนั้น ทุกคนต้องเดินถึงจุดที่ ชีวิตเนี่ย จิตนี้ออกจากร่างทุกคนต้องตายไป เพราะมันจะอยู่คงที่คำฟ้าเป็นไปไม่ได้ สิ่ง นี้เป็นไปไม่ได้

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรินิพพานไปแล้ว เสวยชาติเห็นใหม่ เสวยชาติเป็นเจ้าของชาติแล้ว รื้อขึ้นมาจนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการ ภิกษุก็เหมือนกัน ภิกษุผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแล้วเห็นใหม่ พระอรหันต์จะอยู่หนึ่งกับก็อยู่ได้ จะอยู่ขนาดไหนก็อยู่ได้ อยู่ได้ จิตนี้อยู่ได้เพราะอะไร เพราะการเกิดและการตายมันเห็นตั้งแต่กิเลสขาด กิเลสขาดจากใจเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันมีเชื้อไขมันถึงต้องตามไปเสวยอารมณ์ตามแต่กิเลสมาร กิเลสมารนะ

ขันธมาร กิเลสมาร ถ้ากิเลสมารมันก็ดึงไป แต่ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาแล้วนะ มันเป็นขันธ ขันธมารขันธนี้เขาว่าขนาดยังมีชีวิตอยู่เห็นใหม่ จะอยู่กับหนึ่งก็อยู่ได้ อยู่ได้เพราะอะไร อยู่ได้เพราะร่างกายยังคงที่อยู่ ร่างกายเห็นใหม่ ในการเผาผลาญของธาตุไฟ เราจะเคลื่อนไหวได้ ในการขับเคลื่อนไปของธาตุลม ธาตุลมจะทำให้การย่อยอาหารการพักผ่อนไป เริ่มเจ็บไข้ได้ป่วยนี้ธาตุดิน ร่างกายจะแปรสภาพตลอดเวลา

ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ เห็นใหม่ สิ่งนี้ถ้ามันยังเคลื่อนไหวยังเป็นไปได้อยู่เนี่ยเห็นใหม่ เรียกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงบอกคนเราตายเกิดตายเกิดเนี่ย มันนั่งบนกองกระดูก นั่งอยู่บนกองกระดูกของเราอยู่เห็นใหม่ ร่างกายที่หลายภพชาติมานี้ มันเป็นอนิจจังมันหมุนเวียนอยู่เนี่ย แล้วถ้ามันตายไป ถ้าสิ่งที่ตายไปจิตออกไปจากร่างเห็นใหม่

แต่ถ้าพระอรหันต์เห็นใหม่ เนี่ยรู้ไว้จิตนี้ไม่มีตาย แล้วจิตที่บริสุทธิ์ต่างหากนะ มันจะไปตายได้ยังไงเพราะมันเห็นกิเลสตายมาหมดแล้ว จะอยู่ขนาดไหนก็อยู่ได้ แต่ต้องร่างกายพออยู่ได้ ถ้าร่างกายพิการเห็นใหม่ เราเข้าใจนะพระอรหันต์เป็นผู้ที่ฉลาด เป็นผู้ที่เข้าใจในเรื่องของโลก โลกนอกโลกใน เห็นใหม่ โลกปัจจุบันนี้ ถ้าดับขันธเดี๋ยวนี้จิตวิมุตติ จะอยู่ปัจจุบันนี้ผลประโยชน์กับโลก แต่ถ้ามันผลประโยชน์กับโลก แต่เครื่องมือมันชำรุดจนไปไม่ได้แล้ว มันจะผลประโยชน์กับโลกอย่างนี้ โลกเนี่ย

เราถึงเกิดมาไม่พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เพราะมันติดขัดอยู่ที่ร่าง สรีระขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันต้องเสื่อมไปเป็นธรรมดา แต่หัวใจพระอรหันต์ไม่มีเสื่อม คงที่ตลอดเห็นใหม่ สิ่งที่ยังคงที่อย่างนี้ มันอยู่กับเราอย่างนี้ ถ้ากิเลสมันโง่งนะเราจะฉลาดกว่านี้ เราจะเข้าใจธรรมนี้ แต่นี้กิเลสมันโง่งมันฉลาด มันถึงทำ

ให้เราเทียบค่า เทียบค่าเห็นใหม่ แล้วเราก็ไม่เห็นกาย พอเห็นกายแล้วก็เห็นตามสภาวะ ตามสภาวะที่กิเลสมันให้คิด ถ้ากิเลสมันจะปิดกั้นหมดเลย กิเลสมันฉลาดขนาดนี้นะ

มันให้เราคิดในเรื่องธรรมะ ให้เราคิดอย่างนี้ นี่ก็ธรรมๆ มันปล่อยใจ เหมือน คนที่เขาโกรธเรา เขาไม่พอใจเรา เขาเกลียดเรามาก แต่เขาอ้างว่ารักเราเห็นใหม่ เขาก็ จะให้เราใช้ชีวิตอยู่ เขาจะให้เราแค่ดำรงชีวิตได้เท่านั้น เขาจะให้เรายืนอยู่ในสังคมได้ แต่ นั้นแหละเขาจะให้เราไปไม่ถึงที่สุดใจ นี่กิเลสมันฉลาดขนาดนี้นะ มันโง่ที่ไหน แล้ว เราก็เกลียดกิเลส กิเลสนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดีเกลียดกิเลส แต่เวลามาหลอกเรา หลอกเราให้เรา เป็นใจข้ามัน แล้วเวลาวิปัสสนาจะปฏิบัติธรรมก็เป็นใจข้ามัน แต่ถ้าจิตสงบนะเราออกไป เห็นกายนะ มันขนพองสยองเกล้า การเห็นหน้ากิเลสเพราะกิเลสมันอยู่ตรงนี้

สักกายทิฏฐิเรามีความเห็นผิด เพราะกิเลสมันเป็นอุปาทานให้เราเห็นผิดว่า สรรพสิ่งนี้เป็นเรา ร่างกายนี้เป็นเรา เป็นเราเป็นสมมุติ เป็นเราจริงๆ แต่สมมุติ สมมุติ ชั่วคราว สมมุติเพราะว่าเรามีบุญกรรมดีถึงมากเกิดเป็นเรา ถ้าไม่เกิดเป็นมนุษย์นะ มัน ต้องเกิด จิตนี้มันต้องเคลื่อนไป มันมีพลังงานของเขา ต้องมีสถานะให้เขาอยู่ ต้องเป็น เทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นอะไรก็แล้วแต่ ก็สวยงามของเขา แต่ในปัจจุบันนี้ เป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์เห็นใหม่ สิ่งนี้เพราะบุญกุศล

แล้วพระพุทธศาสนา ขณะนี้ทำอะไรกันอยู่ ขณะนี้นะฟังธรรม ธรรมนี้มาจาก ไหน ธรรมนี้มาจากไหน ธรรมนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะ แสดงก็แล้วแต่ ไม่มีใครมีวุฒิภาวะเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรอก เกิดใน ๕,๐๐๐ ปีเนี่ย สิ่งนี้เข้าไปสัมผัสเข้าไปประสบ ขอให้เรารู้จริงตามองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด สิ่งนี้จะเป็นบุญกุศลกับเรามหาศาลเลย เพราะอะไร เพราะเห็น จริงรู้จริง ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดประพฤติปฏิบัติธรรมเห็นใหม่

เวลากิเลสนะ มันชำระกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เห็นกายมันสะท้อนหัวใจ เนี่ย สะท้อนเพราะอะไรล่ะ เพราะที่มันเชื่อใจ ใจใจ ใจในร่างกายเราไง เวลาจินยาเข้าไป เห็นใหม่ ยาเพื่อลดใจ นี่ก็เหมือนกันถ้าเราไปเห็นเชื่อ เชื่อความเห็นผิดของอุปาทาน ใจ เพราะกิเลสเป็นอุปาทานมันเป็นนามธรรม มันอุปาทาน มันไปยึดว่ากายนี้เป็นเรา สรรพสิ่งนี้เป็นเรา อะไรก็เป็นเรา มันถึงตระหนัถึเห็นนิยามันถึงยึดมันถึมันใจ

นี่พระโศดาบันเวลาเห็นสักกายทิฏฐิเห็นใหม่ สักกายทิฏฐิ ปล่อยวางได้เห็นใหม่ จะเห็นตามความเป็นจริงนะ เห็นตามความเป็นจริงแล้วจะมีความมุ่งมั่น จะมีความตั้งใจ จะทำคุณงามความดี ความดีนี้ได้มาจากไหน ความดีเนี่ยได้จากไหน สิ่งที่เราเห็นจริงเนี่ย กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เพราะอะไร เพราะว่าวิปัสสนาไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันแยกออกจากกัน จะวิปัสสนาขนาดไหนก็แล้วแต่วิปัสสนาไป แล้วแต่ความชำนาญๆ ความจริตนิสัย นี่สิ่งที่เป็นพิมพ์เขียวเห็นใหม่ วัตถุประสงค์การก่อสร้าง มันอยู่ที่อำนาจวาสนานะ

คูสิ คุสมัยโบริณเขาสร้างแพ สมัยโบริณนี่การคมนาคมทางน้ำนะ เขาสร้างแพกันอยู่ในน้ำนะ ใครสร้างแพในน้ำได้ สิ่งนั้นเป็นผู้ลากมากดีเห็นใหม่ จะอยู่แพอยู่สะดวกสบาย เดียวนี้เราไปสร้างกัน มีช่องทางมีทางคมนาคมสะดวกเห็นใหม่ คุณคนมีเงินมีทองเขาจะไปเที่ยวอวกาศกันเห็นใหม่ สิ่งนี้มันแบบว่าอยู่ที่จริตนิสัย จริตนิสัยว่าเราใจเป็นอย่างนี้ เป็นโทสะจริต โมหะจริต เห็นใหม่

โทสะจริต โมหะจริต แล้วจริตของเราเนี่ยถ้ามันนุ่มไป สิ่งใดถ้ามันสะเทือนกิเลสมันชำระกิเลสได้ เหมือนยาถ้ามันตรงกับโรค สิ่งนั้นมันจะชำระโรคภัยไข้เจ็บนั้นหาย แล้ววิปัสสนาไป วิปัสสนากายไป ถ้าจิตมันวิปัสสนากาย มันเห็นสภาพความเป็นจริงของมันเห็นใหม่ นี่สภาพความเป็นจริง ความเป็นจริงคืออะไร ความเป็นจริงคือปัจจุบันธรรมนั้น ถ้าปัจจุบันธรรมนั้นนะ ถ้าสมาธิชอบ งานชอบ เพียรชอบนะ

ความเป็นจริงคือมันแปรสภาพเดี๋ยวนั้น มันเป็นไปในสภาวะแบบนั้น มันทำลายกันเดี๋ยวนั้นเห็นใหม่ กำหนดขาด ขาดที่ว่าทำลายๆ สิ่งที่ทำลายเหมือนกับเราจัดของเลย เหมือนกับเราเอาชุดเอาเสื้อผ้ามา เอากระดาษมาฉีกต่อหน้าเลย กระดาษเป็นแบงก์ เราฉีกทิ้งๆ ฉีกทิ้งๆอย่างนี้นะ ฉีกจนไม่มีอะไรเลย ไม่เป็นไร แต่ถ้าเป็นแบงก์เห็นใหม่ แบงก์เนี่ยเป็นแบงก์พัน เป็นแบงก์มีคุณค่ามาก เราจะกล้าฉีกทิ้งไหม เราฉีกทิ้งไม่ได้หรอก เพราะสิ่งนี้มีคุณค่าประโยชน์กับเรา นี่เป็นเรื่องของโลกนะ

แต่ถ้าเป็นวิปัสสนาเห็นใหม่ กำลังมันพอเนี่ย พอกำหนดไปยังไงมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น สภาวะแบบนั้นเห็นใหม่ มันไม่มีอะไรเลยๆ สภาวะธรรมเป็นอย่างนี้ได้ เราสวดมนต์เห็นใหม่ เรียกเรื่องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม แล้วจะไปเรียกเรื่องสัตว์ที่ไหนมา

คุณธรรมละ ก็เรียกเรื่องสัตว์นรกในหัวใจเรา ไอ้กิเลสที่มันหลอกเราอยู่เนี่ยให้มันมาคุณธรรม นึกออกหมดๆ เห็นไหม มันเป็นปัจจุบันตลอด มันเห็นสภาวะความเป็นจริงเห็นไหม จิตใจที่โดนกิเลสครอบงำอยู่ มันจะฉลาดขึ้นมา ฉลาดขึ้นมาก็ปล่อยวาง ปล่อยวางทั้งคปทาน

การปล่อยวางชั่วคราว ความได้กับเสีย ความได้เห็นใหม่ ความได้มากคือธรรม ความเสียไปคือภavanaแล้วไม่ได้นี่เสียไป นี่พลังงานเห็นใหม่ คุณิเวลาเราขับรถไปเห็นใหม่ เราขับรถหรือเราไปยานพาหนะต่างๆ มันต้องมีพลังงานใช้พลังงานไป เราจะถึงเป้าหมายเห็นใหม่ การที่เราเสียพลังงานนั้น เราต้องเสียค่าน้ำมันเราเสียต่างๆ นี่ก็เหมือนกันเราวิปัสสนาไป เราเสียกำลังของสมาธิไป งานเพียรชอบไป เสียพลังงานเนี่ยพลังอย่างนี้มันจะเข้ามา โดยพลังงานเสียไปเนี่ยเราต้องถอยกลับมาเห็นใหม่ มันปล่อยวางขนาดไหน มันไม่ถึงที่สุด

การเสียไป การทุกข์โดยวิปัสสนา ทุกข์โดยกำลัง ทุกข์โดยวิธีการอย่างนี้เราต้องทำ วิธีการไม่ใช่เป้าหมายหรือก วิธีการนี้ทำไป แต่ถ้ากิเลสมันหลอกมันเอาวิธีการเห็นใหม่ พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนี้ ในคำสาธยายอย่างนี้ ใครบอกว่าเนี่ยก้าวเดินอย่างนั้นไม่ได้เลย ผิดจากนี้ไปออกจากนอกรอบ มันจะผิดไปนะ มันฉลาดมากนะกิเลสเนี่ยมันจะทำให้เราเข้าไปอยู่ในกรอบของมัน จะเข้าไปจ้านกับกิเลสให้ไปยอมกับกิเลสอยู่อย่างนั้นนะ

แต่ถ้าเราวิปัสสนาเป็นปัจจุบันเห็นใหม่ ถ้าวิปัสสนาไปกำลังอ่อนลงเราก็กลับมาที่พุทโธ กลับมาสร้างให้สมดุตลอดเห็นใหม่ พอสมดุปัญญามันหมุนไปนี่ จะเห็นความเป็นจริงนะ มรรคสามัคคีเนี่ยจะซึ่งใจมาก มรรคสามัคคีๆ ยังไง มรรครวมตัว ยังไง แล้วขณะที่รวมตัวเห็นใหม่เป็นอารมณ์หนึ่งเดียว เป็นอารมณ์หนึ่งเดียวนั้นมันมีอะไร มันมีตัณหาอยู่ มันมีอัตตาอยู่ ขณะหนึ่งเดียวมันปล่อยวางยังงี้ สิ่งนี้พอจะปล่อยวางแล้วปล่อยวางอะไร มีเหตุมีผลอะไร ไม่มี ไม่มีอย่างนี้ มันปล่อยวางชั่วคราว มันเป็นตทั้งคปทาน

ถ้าโดนกิเลสมันหลอกอีกนะ มันก็จะหยุด มันก็จะทำแค่นี้ เพราะอะไร เพราะการทำงาน คุณิ เราขับรถมาน้ำมันจะหมดละ แล้วจะทำยังงี้ละ พอมันปล่อยวาง

แล้วนะ จะย้อนกลับไปเติมน้ำมัน ไม่เอาละ ไม่เอา นี่ก็เหมือนกันพอมันปล่อยางแล้วก็
ว่าเป็นกรรม จะทำกลับไปทีสมาธิ จะกลับไปทีปัญญา ไม่เอาๆ มันไปเรียกร้องเอา
ผลนะ มันไปเรียกร้องนะ เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูกรรม ไม่ใช่ให้กิเลสมันเรียกร้อง
เรียกร้องกลับมาให้ยอมจำนนกับมัน ถ้าเรียกร้องอย่างนี้เห็นใหม่ อะไรก็ไม่เอา สิ่งใดก็
ไม่เอา เพราะมันทุกข์มันยากมันเจ็บมันขยาดใจ เนี่ย ถ้าพูดถึงกรรมนะ

กิเลสมันไม่โง่งนะ มันทำให้เราทุกข์ขนาดนี้ มันเจ็บขยาดมา แต่ถ้ามันมีอำนาจ
วาสนานะ คนมีอำนาจวาสนาเหมือนนักกีฬาเลย ถ้าเวลายังไม่หมด ระยะทางการ
แข่งขันยังไม่ถึงที่สุดจะเดินหน้าอย่างเดียว จะวิปัสสนาไปอย่างเดียว จะวิปัสสนาไป แต่
ถ้าเราถึงเส้นชัยแล้วนะ เราผ่านเส้นชัยเห็นใหม่ จะถึงตะออกไปแล้วเนี่ย ผ่านเส้นชัยไป
นี่ วิปัสสนาถึงที่สุดมันต้องขาด มันต้องเป็นไปสิ

ตักน้ำใส่โอ่งเห็นใหม่ น้ำยังเต็มโอ่งได้ น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อนเลย
แล้วเราวิปัสสนาไปเนี่ยเราชักเราล้าง ระหว่างได้กับเสียเห็นใหม่ ระหว่างกรรมกับกิเลส
ต่อสู้กันใจถึงที่สุดนะ ถ้าเราดำเนินกรรมโดยถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ ความ
เห็นชอบ งานชอบ เพียรชอบ แล้วมรรคสามัคคี มรรครวมตัวแล้วสมุจเฉทปหาน ขาด
ปี้บ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ เนี่ย เป็นจิต จิตเป็นอะไร จิตนี้เป็นอาการ
ของใจ แล้วสิ่งที่รับรู้ละ หลุดออกไปเว้งว่างมาก สิ่งที่เว้งว่างเห็นใหม่ จะเห็นสังขะ
ความเป็นจริงเลย

สิ่งนี้เป็นสันตทิฐิโก อยู่กับใจผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้อยู่ในหัวใจ ถ้าหัวใจ
อย่างนี้เกิดขึ้นมาเห็นใหม่ กิเลสอย่างหยาบๆ จะหลอกเราไม่ได้อีกเลย กายนี้มันสักแต่
ว่ากาย แต่มีคุณค่ามาก มีคุณค่ามากนะ เหมือนกับเรามีพาหนะมีสิ่งใดที่ประกอบธุรกิจ
ขึ้นมาเห็นใหม่ เราจะซึ้งใจกับพาหนะคันแรกของเรา ที่พาเราประกอบธุรกิจจนเรามี
ฐานะขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราวิปัสสนาไปขนาดไหนมันปล่อยาง กายเนี่ย เราพิจารณา
กาย พิจารณาเรื่องซากอสุภะของเราขึ้นมา จนมันเป็นประโยชน์กับเราอย่างนี้ สิ่งนี้
เราจะซึ้งใจมาก คุณติเวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเห็นใหม่ สิ้นกิเลสแล้วเวลาเผาเนี่ย ชาติ

ชั้น ๓ ชาติเห็นใหม่ กระจุกเป็นพระชาติ พระชาติมาจากไหนล่ะ เพราะมันฟอกใจฟอก
กายอันนี้ เพราะอะไร เพราะหัวใจมันอยู่ในร่างกายนี้

สิ่งที่เราวิปัสสนาไป เราพิจารณา เราไม่ใช่ไปทำลายมันนี่ อดอาหารมาก็อด
อาหารมาเพื่อเป็นอุบายวิธีการ เพื่อเป็นวิธี เพื่อเป็นการผ่อนกิเลส เพื่อไม่ให้วังเวง
หาวนอน เพื่อไม่ให้นั่งสัปหงก เราอดด้วยปัญญา ใช้ปัญญาอดอาหารเพื่อจะให้มีกำลัง
เพื่อจะให้มีสติ เพื่อจะให้เป็นประโยชน์กับการธรรมะก้าวเดิน ไม่ใช่อดอาหารเพื่อจะ
ให้เราตายไป อดอาหารให้ร่างกายชำระธาตุโทรม การชำระธาตุโทรมเนี่ยมันเป็นเหตุ
สุดวิสัย เหตุสุดวิสัยเพราะเราต้องการคุณงามคุณธรรม เราต้องการคุณงามความดี

แต่ถ้าเราไปหวังสิ่งที่เป็นการสิ้นเปลืองเห็นใหม่ การพลังงานที่สิ้นเปลืองไป เรา
วางแผนพลังงานนั้นไว้ เราจะก้าวเดินไปไหนไม่ได้เลย เพราะเรากลัวความสิ้นเปลือง
แต่ถ้าเราใช้พลังงานนั้นสิ้นเปลืองเพื่อขับเคลื่อน ขับเคลื่อนเพื่อให้จิตมันพัฒนาขึ้นมา
มันดีขึ้นมา อย่างนี้สิ้นเปลืองก็ต้องยอม เนี่ยร่างกายถ้ามันจะเป็น เป็นทางเลือกว่ามันจะ
เป็นความชำระธาตุโทรม แต่มันก็ซ่อมแซมได้มันก็รักษาได้ แต่ถ้าคุณธรรมอย่างนี้เกิด
ขึ้นมาหัวใจของเรา สิ่งนี้จะเป็นประโยชน์เห็นใหม่

ถ้าเราใช้ปัญญา เราใคร่ครวญอย่างนี้ เราจะมีกำลังใจ ถ้ามีกำลังใจเห็นใหม่
กำลังใจมันมานะ ในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าขาดกำลังใจจะอย่างเดียวกันเนี่ยเราจะทำ
อย่างไร เราจะก้าวเดินกันไปในไหน อ่อนแอไปหมดเห็นใหม่ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอ่อนแอ
อะไรก็จะให้มันรู้ขึ้นมาโดยให้มีครูบาอาจารย์คอยบอก บอกมากเกินไปก็เป็นผลเสียเห็น
ใหม่ ฟังสิ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาขนาดไหน ยังต้องเก็บ
ไว้ใส่ในลิ้นชักนะ แล้วเอากุญแจใส่ไว้ ล็อกไว้อย่าให้ออกมา แล้วเราจะเอาออกมา เรา
จะมาตีแผ่ เราจะมาเอาดูสิ

เนี่ย กิเลสมันเลี่ยม มันพลิกกลับนะ มันพลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือเลย เพราะ
การประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติธรรมเนี่ยมันต้องเป็นสันติภูมิจิต มัน
ต้องรู้ขึ้นมาจากใจ เอาหัวใจแก้ไข เอาหัวใจเอาใจแก้ไข เอาจิตแก้จิต เอาหนามยอกเอา
หนามบ่ง มันจะเป็นขนาดไหนมันได้เป็นขึ้นมา มันเป็นขนาดไหน เวลาเรียนศึกษา
ขึ้นมาต้องทิ้งให้หมดวางให้หมด นี่มันถึงจะเป็นฝ่ายปฏิบัติ

แต่ถ้าปฏิบัติ ปฏิบัติโดยฝ่ายปริยัติ เอาปริยัติมาด้วยเห็นใหม่ กางแผนที่เลยเป็น
 อย่างนี้ เป็นอย่างนี้ มันก็เข้าทางกิเลสหมดนะ นี่กิเลสมันไม่โง่เลย เราไม่โง่มาก ปฏิบัติ
 มาเห็นใหม่ มีค่นะเวลาเราพินนะเราใช้มีด เราใช้ทำอาหาร เราใช้ทำอะไรเราก็ทำอาหาร
 สิ ทำไมเราเอามีดเหมือนมือเราละ เราทำอาหารมันพลาดไปโดนมือเราเห็นใหม่เนี่ย เวลา
 ขาดสติมันก็พลาดไป ใอันนี้ถือว่ามือเป็นอาหาร เหมือนเอาๆ เหมือนเอาไปเลย แล้วมันเป็น
 อาหารใหม่ แล้วมันเจ็บใหม่ ถ้าเป็นวัตถุเป็นธรรมคามันก็เจ็บสิ พอเจ็บมันก็ปล่อย

แต่จิตมันเป็นอย่างนั้นนะ ยิ่งทำลายพลาดโอกาสกิเลสมันหัวเราะเยาะเลย เนี่ย
 ทำลายการประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ ก็เข้าทางกิเลสหมดใจ ทำแล้วเนี่ย นี่ปฏิบัติแล้วนะ
 คูสนิ่งสมาธิ นิ่งสมาธิ ๕ นาที นิ่งเสร็จแล้วนอนละ เห็นใหม่ มันบอกก่อนนะวันนี้ต้อง
 ภาวนาก่อน วันนี้ภาวนาก่อนแล้วก็ทำเป็นพิธีใจ ทำอย่างนั้นๆ ครอบกระบวนการ นอน
 เห็นใหม่ นี่กิเลสมันหลอกอย่างนี้ แล้วก็ว่าประพฤติปฏิบัติธรรม ประพฤติปฏิบัติธรรม
 ประพฤติปฏิบัติโดยกิเลสจงมุกนะ แล้วมันจะเอาอะไรขึ้นมา

แต่ถ้าเราฝันหมดทุกอย่าง ฝัน ฝันใจตัวเองคือฝันกิเลส ฝันใจตัว ฝันมันๆ เห็น
 ใหม่ ถ้าไม่ฝันนอนทำไม เราอดนอนผ่อนอาหาร อดอาหารอดไปทำไม อดนอน
 ผ่อนอาหารนะ จิตจะใสมาก ถ้าเราอดนอนนะ อดนอน พักนั่งง่วงนอน นอนนะ การ
 นอน นอนไปเถอะไม่มีวันพอ ยิ่งนอนนะมันยิ่งง่วง เพราะยิ่งง่วงมันยิ่งมันเคยใจ เคย
 สภาวะแบบนั้น มันจะเป็นสภาวะแบบนั้นไปตลอดไป เนี่ยจะนอนให้อิ่มไม่มีหอรอก

นี่ทางวิทยาศาสตร์เขาคำนวณแล้ว คนเราเกิดมา ชีวิตเรารปกติ นอนส่วนหนึ่ง ใช้
 ชีวิตสองส่วนเห็นใหม่ การนอนพักผ่อนนี่มันเอาชีวิตเราไปส่วนหนึ่งเลยนะ แล้วเราจะ
 มาใช้ชีวิตอย่างนั้นอีกหรือ ในทางวิทยาศาสตร์เขาคำนวณเขาเหมือนกันได้ขนาดนั้นนะ แต่
 ในการปฏิบัติในขณะที่กิเลสยังมีในหัวใจนะ เราจะไม่เชื่อเราเอง เราจะฝันไปตลอด
 การฝันใจคือการฝันกิเลส กิเลสอย่างหยาบๆ เราชนะมันได้ เราวิปัสสนากายจนมันขาด
 ได้ กิเลสอย่างหยาบเราชนะมันได้ แล้วกิเลสอย่างละเอียดละ เนี่ยมันไม่โง่นะ

เวลาที่วิปัสสนาขึ้นไป มันจะเอาสิ่งที่เคยทำมาแล้วมาอ้างอิง ถ้าอ้างอิงเนี่ย
 ธรรมะสำเร็จรูปไม่มี ธรรมะสำเร็จรูปไม่มีหอรอก ธรรมะต้องเกิดเป็นอกาลิโก ไม่มีกาล
 ไม่มีเวลา จะเป็นสันตวิภูฏิโก การเข้าไป แต่ถ้าเราวิปัสสนามาแล้วเป็นอย่างนี้ มันจะคิด

เป็นอย่างนั้นไง นี่สัมมาทิฐิเห็นใหม่ ละกายละขันธ ๕ ขันธ ๕ ละแล้วไม่มีขันธ ๕ ไม่มีที่ไหนในเมื่อยังมีเวทนาอยู่ ขันธมีตลอดไป กายก็มีตลอดไปเพราะกายนอกกายใน

พอวิปัสสนากายนอกไปแล้วเห็นใหม่ กายนอกเห็นตามความเป็นจริง นี่กายไม่ใช่ของเรา ถ้าเห็นกายตามนี้เมื่อไรสติมันจะพร้อมมาก ถ้าดับเดี๋ยวนี้ละอบายปิดตรงนี้ไงเพราะอะไร เพราะสติมันทัน ถ้าจะตายเดี๋ยวนี้ตายต่างๆ มันสติมันพร้อมหมด แต่ถ้าเป็นปุถุชนเห็นใหม่ เวลาจะเป็นจะตายนี้มันจะกระชากอารมณ์ไปทั้งหมดเลย แล้วเกิดกรรมนิमितอีกต่างๆ นะ ถ้าทำบาปอกุศล มันก็ตกไปตามแต่กรรมที่สร้างสมเห็นใหม่ ถ้าเป็นปุถุชนยังเกิดยังตายในวัฏฏะไม่มีการควบคุมได้

พระโสดาบันควบคุมได้ พระโสดาบันเนี่ยสติ สติเพราะมันทันเห็นใหม่ ไม่ลุ่มคล้ำ สิ้นพตปรามาส นี่สักกายทิฐิ วิจิกิจจา สิ้นพตปรามาส ขณะที่จะเป็นจะตายเนี่ย สติมันจะพร้อมมันจะทัน ไม่ไปตามอารมณ์ความรู้สึกนั้น เห็นการตายเป็นเรื่องธรรมดา เนี่ยการตายเป็นเรื่องธรรมดาๆ พอตายแล้วจะขึ้นแล้วถ้าไปอยู่บนสวรรค์เห็นใหม่ ไปอยู่บนสวรรค์ก็เป็นเทวดาอริยบุคคล ไม่ใช่เทวดापุถุชน เทวดามีปุถุชน เทวดาอริยบุคคล ขึ้นไปบนพรหมก็เหมือนกัน พรหมอริยบุคคล พรหมปุถุชนเห็นใหม่

มันจะเวียนตายเวียนเกิดตามสภาวะแบบนั้น นี่พิจารณากายอย่างนี้ เห็นสภาวะอย่างนี้ แล้วกิเลสอย่างละเอียดละ กิเลสอย่างละเอียดมันก็หลอกนะ หลอกสร้างภาพสร้างว่าเป็นอย่างนี้ สภาวะธรรมเป็นอย่างนี้ เนี่ยธรรมสำเร็จรูปไป แล้วธรรมสำเร็จรูปกิเลสละเอียดก็หลอกให้ละเอียด ถ้าวิปัสสนาเข้าไป วิปัสสนาเข้าไปนะเห็นความเป็นจริงของเขานะ วิปัสสนาไป เนี่ย วิปัสสนาๆ คืออะไร คือธรรมไง ธรรมโสดาไป วิปัสสนาคือชำระกิเลสไป

สิ่งนี้อย่างกลางเห็นใหม่ เห็นว่าเป็นไป อุปาทานในร่างกายไม่มี อุปาทานในร่างกายนะ อุปาทานความเห็นสักกายทิฐิความเห็นผิดไม่มี แต่มันยังมีอุปาทานอย่างละเอียดเข้ามา วิปัสสนาไป ถ้าเป็นกำลังของเจโตวิมุตติ จิตสงบก็พุทโธๆ กำหนดเข้ามา กำหนดเข้ามา อย่าให้สิ่งใดๆ มาหลอก อดอาหารอย่างไรก็ต้องอด อดอาหารเพื่อจะให้หัวใจมันเบา

เพื่อการกระทำเนี่ย ยิ่งการเข้าค่ายเข้าเข็มนะ การอดอาหารเป็นเรื่องพื้นฐานเลย เป็นเรื่องพื้นฐานไม่ใช่อดให้ตาย ไม่ใช่อดเพราะรังเกียจอาหาร ไม่ใช่อดเพราะเห็นว่าร่างกายนี้ไม่เป็นประโยชน์จะทำลายมัน ไม่ใช่! อดอาหารเพื่อสร้างกำลัง อดอาหารเพื่อสร้างปัญญา อดอาหารขึ้นมาเนี่ยจิตจะใส จิตจะไม่มีอะไรไปกวนมัน เหมือนกับของเห็นไหม คุณอย่างภาชนะถ้ามันสะอาดเห็นไหม มันสะอาดแล้วมันไม่มีสิ่งใดอยู่ มันจะใสของใต้มากเห็นไหม ถ้าในภาชนะนั้นมีอะไรอยู่ในภาชนะ การใส่นั้นปีบภาชนะมันก็กินเนื้อที่ไปใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อถ้าจิตอ่านเข้าไปกำลังมันเกิดขึ้นมาเนี่ยมันก็ต้องออกไปอย่างนั้นไง

แต่ถ้ามันปล่อยมันไม่มีอาหารเข้ามาในกระเพาะเรานี้ มันหิวไหม หิว หิวแต่ว่ากำลังใจไง กำลังใจมันเกิด ขณะที่กิเลสอย่างละเอียดเห็นไหม หิวใครเป็นคนหิว กระเพาะหรือหิว ถ้าไส้หรือหิว ปากหรือหิว กระดูหรือหิว ไม่มีอะไรหิวเลย คนตายไปแล้วไม่ต้องกินข้าวอยู่ได้ตลอดเวลา จิตต่างหากมันเป็นผู้หิว ถ้าจิตกระหาย จิตนี้เห็นไหม เพราะอะไร เพราะกิเลสอย่างละเอียดไง เนี่ยมันทำให้เราสามารถจะเข้าไปจับกิเลสได้

มันทำให้สามารถเราได้ต่อกรกับกิเลส ระหว่างความได้และความเสีย ระหว่างกิเลสกับธรรมที่มันต่อสู้กันดำเนินการต่อไป ระหว่างกิเลสกับธรรมดำเนินการต่อไป เห็นไหม มันก็เข้าไปชำระกิเลสอย่างละเอียด ในหัวใจเนี่ยมันมีของมันอยู่ของมันแล้ว เห็นไหม แล้วเราไม่ดำเนินการไง เราบอกนี่ธรรมะเป็นอย่างนี้ ธรรมะเป็นอย่างนี้ ธรรมะสำเร็จรูปเห็นไหม เนี่ยกิเลสมันหลอก กิเลสมันสวมเขา สวมให้ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ธรรมะแล้วดันเคาใจ มันเคาอย่างนี้ มันเห็นอย่างนี้ พระพุทธเจ้าทำอย่างนี้ ปรียัติธรรมเป็นอย่างนี้ ธรรมในธรรมเป็นอย่างนี้ มันคาดมันหมายไปหมดเลย ถ้ามันคาดมันหมายมันไม่เป็นธรรมหรอก

เนี่ย มันโง่ไหม โง่โง่เลย ฉลาดมาก ละเอียดก็พลิกแพลงให้ละเอียด แล้ววิปัสสนาไปแล้วพิจารณากายนะ กายเนี่ยเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ มันจะแยกออก สิ่งที่แยกออกเหมือนจิ๊กแบงก์ จิ๊กแบงก์มันก็ไม่มีอะไรใช่ไหม นี่มันคืนสภาพเดิมของมันไม่มีอะไรใช่ไหม พิจารณาจิตก็เหมือนกัน มันจะคืนสภาพเดิมของเขา สภาพเดิมของเขา ถึง

ที่สุดขาด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกออกจากกันเป็นธรรมชาติเลย สิ่งที่ยกออกจากกันเป็นธรรมชาติเห็นใหม่ ใครเป็นคนรู้ จิตนี้เป็นคนรู้ จิตเป็นคนทำลายเขา

ธรรมะรู้ที่ไหน ธรรมะรู้ที่ใจ ใจนี้เป็นภวณะที่รองรับธรรม รองรับธรรมมาจากไหน โดยการกระทำของตัวเห็นใหม่ โดยการใช้พลังงาน โดยการใช้คุณพิณิจ ใช้ปัญญา ใช้ความเป็นไปของใจ ใจใกล้ใจ เป็นการใจใกล้ใจ ไม่ใช่ขั้น ไม่ใช่สมอง ไม่ใช่ต่างๆ ทั้งสิ้น สิ่งนั้นเป็นวิธีการระหว่าง สัพเพ ธมมา อนตตา สภาวะธรรมที่ก้าวเดินไป

สิ่งที่เป็นอนัตตาจะเกิดขึ้นมาในการวิปัสสนา มันจะเกิดและตายก็รอบก็แล้วแต่ วิญญาณจะหมุนเวียนไปๆ หมุนเวียนไปจนมรรคสามัคคีรวมเป็นสามัคคี ไม่ใช่หนึ่งหนึ่งไม่ได้หนึ่งมีเรา หนึ่งมีอัตตา มันจะเป็นสภาวะธรรมของมัน มันทำลายตัวของมันเอง จิตแก้จิต พอเกิดจากจิตแล้วทำลายที่จิตนั้น เนี่ย ขาดออกไปเห็นใหม่ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกออกจากกันเป็นธรรมชาติเลย ว่าง สุขมหาศาลเลย คิดได้นะ คิดเพราะอะไร คิดเพราะจิตมันว่าง ว่างมีความสุขมาก ความสุขเพราะอะไร เพราะกิเลสอย่างละเอียด

กิเลสไม่โง่เลยนะ มันอ้างว่านี่คือนิพพาน อ้างว่าเนี่ยตรงนี้ว่าง มีความสุข แล้วสติมันพร้อมด้วยเพราะอะไร เพราะมันมีสติรองรับ สติของอริยบุคคลรองรับไง ถ้าสติรองรับ คุณะเราก้าวเดินไปแบบปลุกชน เราจะเปลว หยิบของตกๆ หล่นๆ เห็นใหม่ แต่ถ้าผู้มีสติ ฝีกมีสติมาอย่างนี้ สติมันพร้อมนะ พร้อมเพราะว่ามันไม่ให้เห็นตัวมันใจ

แต่ถ้าเรามีปัญญานะ พร้อมขนาดไหน เนี่ยย้อนกลับ ถ้าย้อนกลับเข้าไปได้ สิ่งที่เราเรียกว่ามรรค ๔ ผล ๔ ใจ ย้อนกลับไป เป็นกามราคะ ถ้าจับได้นะ จิตจับจิตเป็นกามราคะ ถ้ากามราคะตรงนี้ย้อนขึ้นไป เราวิปัสสนากายแล้วใช่ไหม เราปล่อยกายแล้วใช่ไหม เราวิปัสสนากายแล้วกายคืนสภาพแล้วนะ มันก็ว่างนี่ก็เรียกว่านิพพานใจ แต่ถ้ามันย้อนกลับไป ย้อนกลับไปที่กายนะ อสุภะแท้ๆ เกิดตรงนี้ อสุภะเพราะอะไร สภาวะธรรมเป็นอสุภะ สภาวะกิเลสเป็นสุภะ มันชอบ ใครบ้างไม่ชอบสิ่งที่สวยที่งาม ใครบ้างไม่ชอบสิ่งที่ดี

เราไปซื้อผลไม้เราก็ซื้อผลไม้ที่ผลงามๆ เราไปซื้อผลไม้ที่ผลงามๆ รสดีๆ ของเน่าๆ ใครไปซื้อ ไม่มีใครซื้อผลไม้เน่าๆ ไปตลาดมีแต่ซื้อของสดๆ ซื้อของดีๆ ของเน่าใครซื้อมา ไม่มีใครซื้อเลยเพราะอะไร เพราะเป็นของเน่า ของเน่าในตลาดมันเป็นสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าเป็นธรรมชาติขึ้นมา อสุภะเป็นอย่างนี้ไง เพราะอะไร เพราะมันเป็นของเน่า มันเน่าโดยธรรมชาติของมัน มีร่างกายตรงไหนที่เกิดแล้วจะทรงตัวตลอดไปทำไมเดี๋ยวเกิดขึ้นมาแล้วเห็นไหม จะพยายามรักษาแต่ว่าสิ่งนี้จะให้คงที่ๆ ทุกคนจะสวยงามตลอดชีวิตไง มันเป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้เลย

แต่มันเป็นกาลเวลาไง เวลาชีวิตภพหนึ่งชาติหนึ่ง คนหนึ่งก็มีโอกาสหนึ่งเป็นหนๆ ไป แต่ถ้ามันเป็นวิปัสสนาขึ้นมา มันเห็นเดิวนั้นๆ ปัจจุบันเดิวนั้นๆ จิตสงบขึ้นมาเห็นอสุภะ สิ่งที่เป็นอสุภะเพราะอะไร เพราะมันเป็นสภาวะธรรม แต่ถ้ามีกิเลสเป็นอสุภะ กิเลสมันชอบมันสวยมันแล้วพยายามรักษากัน พยายามทำให้สวยงามแล้วมันสวยงามเป็นไปได้ไหม เป็นไปไม่ได้เลย มันเป็นอสุภะอยู่แล้ว มันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้นอยู่แล้ว

เพียงแต่ว่ากาลเวลามันยาว แล้วเราอาศัยกาลเวลานี้กิเลสมันหลุดไปแล้ว เราก็คล้า กัม จ्ञานกับมัน ขอมไปกับมันว่าสิ่งนี้เป็นอย่างนั้น ต้องรักษาอย่างนั้น แต่ถ้าเป็นอสุภะนะ มันเป็นอสุภะเพราะเป็นธรรม เป็นธรรมเพราะมีสมาธิ เป็นสมาธิเพราะเป็นปัจจุบัน เป็นปัจจุบันไม่มีกาลเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง กาลเวลาไง อดีตอนาคต กาลเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันก็ยึดไปเนี่ย วันนี้เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นแผลเต็มตัวเลย เอาयरักษา มันพรั่งนี้จากแผลเน่าๆ แหมสวยงาม แข็งเลย เพราะอะไรเพราะว่ามันรักษาหายไง เนี่ยสิ่งที่โลกรักษาหายได้

แต่ถ้ามันเป็นอสุภะจากภายในละ อสุภะจากภายในมันเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่อดีตอนาคต อดีตอนาคตเห็นไหม อย่างร่างกายมันมีเซลล์มันเปลี่ยนแปลงได้ จากที่มันเน่ามันเสีย เราใช้ยาบำรุงรักษามันก็หายขึ้นมา หายขึ้นมาเดิwmันก็แปรสภาพอย่างนั้นอีก เพราะเป็นอนิจจัง มันเรื่องของสมมุติมันเป็นอย่างนี้ มันคงที่ไม่ได้ มันคงที่ไม่ได้หรอกแต่กิเลสมันเสียมใจ มันเสียมสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าจิตสงบเข้ามา มันเห็นอีกสภาวะหนึ่งๆ สภาวะที่เป็นธรรม สภาวะที่เป็นปัจจุบัน สภาวะที่เป็นปัจจุบันกำลังจิตเข้ามาอย่างนี้ มันเป็นอสุภะแน่นอน มันเป็นอสุภะเพราะมันเป็นธรรม

เป็นธรรมหมายถึงว่า มันเป็นปัจจุบันแล้ว มันเป็นสภาวะธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่รู้คั่นใจ อาสวัคชญาณเห็นสภาวะแบบนี้ แล้ววางสิ่งนี้ให้เราก้าวเดิน ที่เรียกว่าเป็นปรมัตถธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยที่เรากราบ เรากราบ เรากราบเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่รู้คั่นขึ้นมา แล้ววางหลักธรรมอันนี้ไว้ให้เรา เรากราบตรงนั้น

แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราเห็นของเราขึ้นมา ความเป็นไปของเราที่มันแก้กันตรงนี้ ตรงนี้คือจิตเดียวกันนี้ใจ ปัจจุบันเดียวกันนี้จิตเห็นสภาวะเดียวกันนี้ เพราะหมั่นฝึกหมั่นซ้อมขึ้นมา เห็นสภาวะย้อนกลับเข้ามา มันจะแยกแยะ กำลังจะเกิดขึ้นมากขึ้น ความชำนาญของจิต จิตที่มันมีวิวัฒนามันวิปัสสนาของมันมีความชำนาญมาก พอชำนาญมากเนี่ยมันก็จะย้อนขึ้นมาและระยะห่าง ระยะจากไกลเห็นใหม่

ทีนี้ว่าถ้าเราไม่ทันเห็นใหม่ พอเราไม่ทันพอจิตขึ้นมา พอเห็นสภาวะขึ้นมาเนี่ย มันจะดึงไป ดึงไปสิ่งที่ดึงามสิ่งที่เป็นมันก็มาดึง สิ่งที่ดึงาม ดึงามได้ยังไง ดึงามคือเราทำได้ใจ เราทำได้มันปล่อยวางอย่างนี้ ปล่อยวางขนาดไหนนะ ไม่มีเหตุไม่มีผล ไม่ได้ถ้าปล่อยวางไปแล้วเนี่ย ก็เลศมันหลอกได้ขนาดนั้นนะ ว่าสิ่งนี้สิ้น สิ่งนี้ปล่อยวางแล้ว สิ่งนี้ปล่อยวางเห็นใหม่ ถ้าปล่อยวาง ถ้าไม่มีสตินะ

เนี่ยกิเลสไม่โง่งนะ ถึงจะเป็นอนาคามรรคก็แล้วแต่ มันจะทำให้ยอมจำนนกับมันตลอดไป ระหว่างได้กับเสีย ระหว่างได้ ความได้ของธรรมะกับความเสียของกิเลสเนี่ย มันจะต่อสู้และโต้แย้งกันตลอดเวลาแล้วพยายามจะครอบงำดวงจิตดวงนี้ เพราะดวงจิตดวงนี้เป็นภวาสวะเป็นภพ เป็นสถานที่อยู่ของกิเลส แต่ธรรมมีสภาวะที่มีเนื้อของจิตเนื้อของจิตคือตัวจิตตัวนี้ มันสามารถรับสภาวะธรรมได้ สภาวะธรรมคือที่คุณงามความดี แต่เป็นธรรมหยาบๆ ขึ้นมานี้ ก็ทำคุณงามความดีกับกระแสโลก

แต่ขณะวิปัสสนาขึ้นมา มันเป็นสภาวะธรรมที่เราสร้างขึ้นมา ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็นธรรมวินัย ที่เป็นพิมพ์เขียว แล้วเราสร้างขึ้นมาเป็นสภาวะธรรมของเรา เราวิปัสสนาไปบ่อยครั้งเข้าบ่อยครั้งเข้า เนี่ยการก้าวเดินอย่างนี้ การทำการอย่างนี้การเราใช้พลังงานอย่างนี้ มันจะย้อนกลับเข้ามา จนมีความชำนาญขึ้นมา เราจะไม่เชื่อ เราจะไม่เชื่อความปล่อยวาง ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ

ครูบาอาจารย์บางองค์เห็นไหม ขณะที่ปล่อยว่างหมดเลย ว่า สิ่งนี้ไม่มีกิเลสแล้ว เห็นไหม เนี่ยคิดว่าว่าง คิดว่าว่างนะ พอคิดว่าว่าง มันติดพอมันติดมันก็เนี่ยความหลง หลงนี้มันก็ว่างอย่างนั้นนะ เพราะอะไรเพราะกิเลสมันพอใจอยู่แล้ว พอใจให้เราคิดใจ แต่ถ้าเราเอาศุภะไป เอาความสวยความงาม เอาสิ่งที่ว่าโลกเขาว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้รักษาได้ เอามาแนบไว้กับมันนะ พอมันแนบกับมัน มันแสดงตัวไปเพราะอะไร เพราะมันมีเชื้อ ใจเห็นไหม คนเราเนี่ยเป็นโรคมืดอยู่ เอาของแสงเข้าไปทำไมมันจะไม่แสดงตัว แน่นอนๆ แน่นอนเลย ถ้ามันมีอยู่ในหัวใจนะ เอาสิ่งนี้ไปปล่อยวางนะ ต้องออกเห็นไหม

นี่คือครูบาอาจารย์ที่ท่านมีปัญญาของท่าน ท่านแก้ไขตัวของท่านมาอย่างนั้น นี่ ผู้ที่มีปัญญา ผู้ที่มีปัญญาเห็นไหม ผู้ที่ใช้ธรรม ไม่ให้กิเลสอย่างละเอียดมันหลอก หลอกกินใจ เอาสิ่งที่มันเป็นกิเลส เหมือนกับไฟเนี่ย โยนเชือกเข้าไปมันจะไหม้ ตลอดเวลา เอาของสิ่งที่เป็นพอใจกับกิเลส โยนไปที่กิเลสสิ โยนไปที่ใจ โยนไปที่ภวาสวะมันแสดงตัวทันที นี่ไงๆ กิเลสใจ นี่ไงสิ่งที่ว่ามันชำระมันแล้วไง

การประพฤติกฎปฏิบัติมันมีวิธีการ มันมีวิธีการของเขา การก้าวเดินของจิตของเรา เราต้องเป็นผู้ที่ฉลาด เราต้องเป็นผู้ที่มีมุมนะ เราต้องมีปัญญาของเรา แล้วการกระทำ อย่างนี้ มันจะเกิดขึ้นมาจากจิตของเราเห็นไหม วิปัสสนาเข้าไปมันจะเข้ามาถึงใจ ทำลายกันที่ใจนั่น ทำลายที่ใจเสร็จแล้วเห็นไหม ยังทำต่อไปเพราะอะไร เพราะเห็น โทษของมัน เห็นโทษของกิเลส เห็นโทษของสิ่งที่ว่ามันเป็นกิเลส มันเป็นยักษ์เป็นมาร เห็นโทษมากเลย เห็นโทษมากก็มีความจงใจ ก็มีความรักษาไป จะรักษาสิ่งต่างๆ ที่เป็นเศษส่วน เศษส่วนทำไถ่ก่อนาคา ๕ ชั้น สิ่งที ๕ ชั้นมันพัฒนาของมันขึ้นไป ถ้า ดับที่นี้ก็ไปพัฒนาที่นั่น

แต่ถ้าเราพิจารณาไปถึงที่สุดมันจบ มันจบกระบวนการของมัน มันปล่อยหมดๆ เห็นไหม เนี่ย ชั้นซัดอย่างนี้ ถ้าชั้นซัดอย่างนี้อวิชชาอยู่ไหนๆ ภวาสวะตัวภพ ตัวภพอยู่ที่ไหน ตัวที่สถานที่ ตัวที่เป็นภพ ภวาสวะ สิ่งที่เป็นกิเลสเป็นอาสวะ ๓ อยู่ที่ไหน ไม่เห็นหรอก ไม่เห็นหรอก กิเลสละเอียดมันหลอกอีก มันฉลาดมาก ไม่โง่เลย ฉลาดสุดๆ อวิชชานี้ฉลาดสุดๆ แต่ไม่ทัน ฉลาดแบบจินตนาการกันใจ

เพราะว่าสิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ว่ามารเนี่ยมีพญามัจจุราชต่างๆ มีอำนาจเหนือเรา เราก็ไปเขียนภาพสิ่งที่เราจินตนาการว่ามันน่าเกลียดน่ากลัวไป แต่ความจริงนะมันละเอียดอ่อนนะ เหมือนกับเพชรนิลจินดาอยู่กับเรา เราจะทำลายมันได้ยังไง ถ้าไม่ใช่เพชรนิลจินดา เราจะเชื่อได้ยังไงว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า นี่ก็เหมือนกัน จิตเดิมดวงนี้ส่องใสเพราะอะไร เพราะมันปล่อยมันอะไรมาหมด มันเป็นสภาวะใสไปหมดเลย

สิ่งต่างๆ เห็นใหม่ ใส สิ่งนี้มันเศร้าหมอง สุขทุกข์อันละเอียดถี่กลับมาก อาลัยอาวรณ์ในหัวใจเล็กๆ น้อยๆ อยู่ในหัวใจ ไฟสุขขอน เวลาเราทุกข์เราร้อน ทำไมทุกข์ร้อนมาก เวลาทุกข์ร้อนของเราละ แต่เวลาทุกข์ร้อนของอนาคาเห็นใหม่ มันจะมีความสุขขอน เนี่ยทุกข์ กิเลสของพระอนาคาเห็นใหม่ มีอยู่ในตำราเห็นใหม่ ต้องการให้เขาฟังเรา ต้องการทำให้เชื่อเรา ต้องการให้เขานับหน้าถือตาเรา เนี่ย สิ่งนี้มันก็ยังมี แต่ถ้ามัน ถ้าคิดอย่างนั้นทำไม มันเผาใจไหม มันเผาใจนะ ถ้าเผาใจทำไมเป็นอย่างนั้น เนี่ย ถ้าย้อนกลับมาเนี่ยย้อนกลับมา นี่ใจต้นข้าวของมัน

สิ่งที่เป็วจิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลสเห็นใหม่ ขณะที่มันส่องใสอุปกิเลส อุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียดเห็นใหม่ มันเป็นต้นเชื้อเราขับเคลื่อนไป อวิชชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญาณัง เนี่ยปัจจยาการของมัน ในวงรอบของมัน มันก็เสพตัวในตัวมันเอง มันเสพตัวมันเองมันมีสุขมีทุกข์อาลัยอาวรณ์ในตัวมันเองเห็นใหม่ แต่เพราะมันตัดทางหากินของพญามารที่ออกไป นางตัณหานางอรดีเห็นใหม่

ความโลภ ความโกรธ ความหลง ปล่อยวางหมดแล้วเห็นใหม่ ปล่อยวางมาเป็นตัวของมัน เนี่ย ย้อนกลับ นี่กิเลสอย่างละเอียด แล้วต้องมีครูบาอาจารย์ ถ้าครูบาอาจารย์คอยเตือนสตินะ ที่ว่าศาสนาจะหมดไปๆ หมดไปอย่างนี้ไง หมดไปเพราะไม่มีครูมีอาจารย์ ไม่มีครูมีอาจารย์ ถ้าเข้ามาถึงตรงนี้ก็ว่านี่คือนิพพาน ถึงตรงไหนก็ว่านี่คือนิพพานหมด กิเลสมันจะหลอกไปตลอดเวลา

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์เนี่ยมันมี ธรรมสภาจัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมังเห็นใหม่ พุคมานี้ขึ้นไหนๆ ว่ามา ถ้าพูดถึงผู้ที่ครบวงจรมันก็จะถึงที่สุด ถ้าวงจรแค่นี้หรือครบ ถ้า

แค่นี้หรือครับ มาครึ่งทาง มาครึ่งทางมันจะถึงเป้าหมายได้ยังไง มาครึ่งทางมาก่อนทาง มันเป็นไปได้หรือก ไปถึงก็ต้องถึงเป้าหมาย ริงร้อยเมตรมันต้องถึงเส้นชัย ริงร้อย เมตร ริงได้ยี่สิบเมตรบอกฉันได้เหรียญทอง ใครจะไปเชื่อ นี่ใจเนี่ยมีครูบาอาจารย์ สำคัญอย่างนี้ ถ้าทำอย่างนี้มันจะย้อนกลับมาอย่างนี้ ถ้าย้อนกลับมา ถึงที่สุดเห็นใหม่ ย้อนกลับไป ถ้ามีวาสนามันจะทำให้เราไม่เชื่อ แล้วพยายามย้อนกลับไปจับ ถ้าจับตรงนี้ ได้เห็นใหม่

เนี่ยมาร เนี่ยตัวอวิชา ตัวภาสวะ ตัวภพ ตัวเริ่มต้นของจิตปฏิสนธิ ไม่ใช่จิต วิญญาณหยาบๆ ในหัวใจเราที่เราวิญญาณกระทบนี้หรือก วิญญาณอย่างนี้ อวิชา ปัจจยา สังขารา มันเกิดเร็วมาก ถ้าใครเห็นสภาวะแบบนั้นจะไม่พูดถึง อวิชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญาณัง นกแก้วนกขุนทองอีกเลย ถ้าใครยังเป็นนกแก้วนกขุนทอง คือมันไม่เคยเห็นอวิชาเลย แต่พอเห็นอวิชาปั๊บมันจะเกิดไวมาก จะเกิดเป็นสภาวะ ของมันเห็นใหม่ สิ่งนี้เข้าไปจับต้องได้ ถึงบอกว่าถ้าเห็นจับต้องเป็นความจริง

ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นส่วนหนึ่ง แต่การ ประพฤติปฏิบัติของเราเนี่ยจิตใจของเราเป็นอีกส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่ง เป็นธรรมะส่วน บุคคล ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ อานนท์เราเอาธรรมของใครไป เราไม่ได้เอาธรรม ของใครไปเลยนะ เราเอาธรรมเอาหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปองค์ เดียว พระสารีบุตรปรินิพพานไปก็เอาของพระสารีบุตรไป

แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติก็เป็นของเรา ถ้าเราปฏิบัติของเราได้ก็เป็นของเรา ถ้า เป็นของเรา เรารู้ของเราเห็นใหม่ เนี่ยมรรคญาณจะเกิดขึ้นมาอย่างนี้ อาสวัคชญาณเข้าไป ย้อนทำลาย ทำลายอวิชา สิ่งที่ว่ากิเลสมันไม่โง่งเนี่ย มันต้องโดนธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำลายมัน ถ้าทำลายขึ้นมาทำลายด้วยอะไร เนี่ย ธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราประพฤติปฏิบัติเป็นธรรมของเรา เกิดมาจากเรา เกิดมาจากมรรคญาณ เกิดมาจากพลังงานของใจ เกิดมาจากความรู้สึจากภายใน แล้ว ความรู้สึกจากภายในทำลายจนหมดสิ้นไปเห็นใหม่ ใจดวงนี้จะเป็นผู้ฉลาด อาสวหิ จิตฺ ตานิ วิมุจฺจิตฺติ อาสวะสิ้นไป จิตดวงนี้เป็นผู้พ้นกิเลส เอวัง